

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

JĘZYK POLSKI

I PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

1. Uczniowie i ich rodzice (opiekuni prawni) zostają poinformowani na początku roku szkolnego o wymaganiach, kryteriach i sposobach oceniania uczniów. Uczniowie i rodzice (opiekuni prawni) są zobowiązani do zapoznania się ze wszystkimi szkolnymi dokumentami dostępnymi na stronie internetowej szkoły: www.wysocki.edu.pl znajdującymi się w zakładce: „*O nas*”, pod zakładką: „*Dokumentacja*”, w szczególności ze Statutem Szkoły, w tym paragrafami: / § 47 / § 48 / § 53 /.
2. Na lekcjach języka polskiego ocenianiu podlegają wszystkie umiejętności kluczowe, takie jak interpretacja tekstu, krytyczne czytanie tekstu, kompetencje językowe i tworzenie wypowiedzi oraz sprawności językowe: mówienie, rozumienie tekstu pisanego, pisanie, w szczególności znajomość struktur leksykalno-gramatycznych, znajomość ortografii, umiejętność poprawnego czytania.
3. Postępy w nauce i osiągnięcia uczniów oceniane są na podstawie:
 - a) **sprawdzianów**;
 - b) **kartkówek**: zapowiedzianych i niezapowiedzianych (z 1–3 ostatnich lekcji);
 - c) **odpowiedzi ustnych**;
 - d) **prac domowych** (w zależności od wartości merytorycznej pracy uczeń otrzymuje albo +/-, albo ocenę);
 - e) **aktywności** – praca na lekcji;

Każdy uczeń może za pracę na lekcji otrzymać + lub –. Otrzymana liczba plusów lub minusów skutkuje otrzymaniem oceny zgodnie z tabelą:

liczba otrzymanych	ocena
+	
5 plusów	bardzo dobry
4 plusy	dobry
3 plusy i mniej	nie podlegają ocenie

liczba otrzymanych	ocena
–	
5 minusów	niedostateczny

- f) **projektów** – za udział w projekcie uczeń otrzymuje ocenę celującą lub bardzo dobrą w zależności od stopnia zaangażowania oraz wykonania przydzielonego zadania;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- g) **prezentacji multimedialnych** – za przygotowanie prezentacji uczeń otrzymuje ocenę w zależności od wartości merytorycznej, sposobu przedstawienia prezentacji i sprawności językowej;
- h) **udziału w konkursach i olimpiadach** - laureaci otrzymują ocenę celującą, uczeń, który brał udział w konkursie lub olimpiadzie otrzymuje ocenę bardzo dobrą lub celującą w kategorii aktywność – w zależności od wartości merytorycznej pracy;
- i) Uczeń w wyznaczonym przez nauczyciela terminie ma obowiązek oddania zleconych prac. Jeżeli nie wykona tych zadań, nauczyciel ma prawo rozliczyć ucznia na bieżąco.

4. Ocena śródroczna i roczna wynika ze średniej ważonej ocen cząstkowych, których system wagowy przedstawia się w następujący sposób:

Forma sprawdzenia wiedzy	Waga oceny
Sprawdzian	6
Kartkówka	4
Odpowiedź ustna	3
Aktywność	2
Zadanie domowe	2
<u>Inna forma:</u>	
1. Udział w konkursach, olimpiadach	10
2. Projekt	5
3. Praca z tekstem literackim	2
4. Prezentacja multimedialna	3

- 5. Uczeń ma prawo do poprawy ocen bieżących ze sprawdzianów; ma obowiązek napisać pracę w ciągu tygodnia od wstawienia oceny do Librusa.
- 6. Nieobecność na zapowiedzianym wcześniej sprawdzianie / kartkówce jest odnotowana w dzienniku symbolem „ – „ (minus). W przypadku usprawiedliwionej nieobecności uczeń ma prawo otrzymać ocenę z materiału objętego sprawdzianem / kartkówką w formie i terminie ustalonym z nauczycielem (do 2 tygodni po powrocie ucznia do szkoły). W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności uczeń ma obowiązek pierwszego dnia po przyjeździe do szkoły zgłosić się do nauczyciela, który określa termin i formę zaliczenia materiału objętego sprawdzianem. Uzyskana ocena bez względu na formę (pisemną lub ustną) ma wagę sprawdzianu lub kartkówki.
- 7. Uczeń, który otrzymał ze sprawdzianu ocenę negatywną, ma prawo do jej poprawy w terminie i formie uzgodnionej z nauczycielem. Ponowna ocena niedostateczna nie jest wpisywana do dziennika. Ocena poprawiona wpisywana jest z uwzględnieniem trybu „Popraw”.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

8. Każda otrzymana ze sprawdzianu ocena negatywna może być poprawiana przez ucznia tylko raz.
9. Uczeń, który nie uczestniczył w określonej formie sprawdzania osiągnięć z powodu nieobecności, może zostać zobowiązany do zaprezentowania wiadomości i umiejętności we wskazanej formie i terminie ustalonym przez nauczyciela.
10. Prace pisemne oceniane są według określonej skali punktowej z zastosowaniem poniższej interpretacji procentowej:

Progi procentowe	OCENA
0–39%	niedostateczny
40–59%	dopuszczający
60–74%	dostateczny
75–89%	dobry
90–97%	bardzo dobry
98–100%	celujący

11. Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do lekcji dwa razy w semestrze, co zostaje odnotowane przez nauczyciela w dzienniku elektronicznym poprzez wpisanie „np.”.
12. Prawo do zgłoszenia nieprzygotowania nie przysługuje w ostatnim semestrze nauki w klasie programowo najwyższej.
13. Oceny śródroczne i roczne mogą być wystawione zgodnie z następującą średnią:

Ocena śródroczna / roczna	Uzyskana średnia roczna / śródroczna
dopuszczający	od 1,71
dostateczny	od 2,71
dobry	od 3,71
bardzo dobry	od 4,61
celujący	od 5,61

14. Uczeń ma prawo otrzymać do wglądu sprawdzone i ocenione sprawdziany, kartkówki, itp. podczas zajęć lekcyjnych, na których są omawiane i poprawiane.
15. Uczeń, który otrzymał na semestr ocenę niedostateczną, jest zobowiązany do jej poprawy w **terminie 2 tygodni** po zakończeniu ferii zimowych. Przystępuje do poprawy tylko **raz** (**termin i formę poprawy ustala z nauczycielem**).

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

16. W przypadku, gdy uczeń jest nieklasyfikowany w I okresie, jest zobowiązany do wykazania się znajomością wiadomości i umiejętności z I semestru w czasie trwania II semestru, w formie pisemnej i ustnej, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
17. Podczas wystawiania ocen śródrocznych i rocznych nauczyciel przedmiotu ma obowiązek wstawić ocenę bardzo dobrą z wagą 2 (kategoria oceny: AKTYWNOŚĆ) uczniowi, który uczęszczał na zajęcia dodatkowe z danego przedmiotu i ma 100-procentową frekwencję na tych zajęciach.
18. Podczas wystawiania ocen śródrocznych i rocznych nauczyciel przedmiotu ma obowiązek wstawić ocenę bardzo dobrą z wagą 4 (kategoria oceny: FREKWENCJA) uczniowi, który uzyskał na koniec I i II semestru szkolnego średnią ważoną nie niższą niż **1,65**, oraz celującą uczniowi, którego średnia roczna jest równa bądź wyższa niż **5,00**, a frekwencja w obydwu przypadkach wyniosła od 95 proc. do 100 procent. Wszystkie nieobecności muszą być usprawiedliwione.
19. Ocena roczna może być wystawiona na podstawie średniej arytmetycznej średnich uzyskanych w I i II semestrze, pod warunkiem że w każdym semestrze uczeń uzyskał średnią co najmniej **1,65**, a w roku szkolnym średnią co najmniej **1,71**. Ocena roczna powinna uwzględniać postęp edukacyjny ucznia.
20. Uczniowi przysługuje prawo ubiegania się o wyższą niż przewidywana ocenę roczną z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, składając podanie, jeżeli:
 - a) frekwencja na zajęciach z danego przedmiotu nie jest niższa niż 80 proc. (z wyjątkiem długotrwałej choroby);
 - b) ma usprawiedliwione wszystkie nieobecności na zajęciach;
 - c) przystąpił do wszystkich wymaganych przez nauczyciela form sprawdzania wiedzy, w tym obligatoryjnie do kartkówek i sprawdzianów;
 - d) uzyskał ze wszystkich sprawdzianów i prac pisemnych oceny pozytywne, również w trybie poprawy ocen niedostatecznych;
 - e) skorzystał ze wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy, w tym – konsultacji indywidualnych.
21. Uczeń z opinią z poradni psychologiczno-pedagogicznej dotyczącą specyficznych trudności w uczeniu się pisze prace klasowe i kartkówki dostosowywane do konkretnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych.
22. Każdy uczeń ma prawo do udziału w konsultacjach, z których harmonogramem nauczyciel zapoznaje swoje grupy / klasy we wrześniu.
23. Wszystkie sprawy sporne będą rozstrzygane zgodnie ze Statutem Zespołu Szkół im. Piotra Wysockiego oraz rozporządzeniami MEN.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

II OGÓLNE WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z JĘZYKA POLSKIEGO

1) **stopień celujący** otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada wiedzę i umiejętności obejmujące podstawę programową z przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje oryginalne rozwiązania;

2) **stopień bardzo dobry** otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony w podstawie programowej przedmiotu w danej klasie;
- b) sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne ujęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
- c) stosuje poprawny język i styl wypowiedzi, sprawnie posługuje się w wypowiedziach pisemnych i ustnych obowiązującą w danym przedmiocie terminologią.

Czytanie i słuchanie:

- Odróżnić prawdę od fałszu i szczerą od kłamstwa w wypowiedzi językowej;
- Scharakteryzować podstawowe chwytówerystyczne;
- Odróżnić od siebie wypowiedź perswazyjną i manipulacyjną;
- Zanalizować okres retoryczny jako zamkniętą całość myślowo-stylistyczną;
- Wykorzystać analizowane teksty naukowe (krytyczno- i teoretycznoliterackie) i filozoficzne jako kontekst interpretacyjny dla utworów literackich.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Samodzielnie gromadzić i porządkować materiały z różnych źródeł dotyczące języka, literatury, filmu i innych dziedzin sztuki.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Omówić przemiany gatunkowe w obrębie dramatu i powieści;
- Wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

wszystkich epok;

- Rozpoznać nawiązania do poetyki dawnych epok w literaturze współczesnej;
- Wskazać elementy parodii, pastiszu i trawestacji w dziele literackim oraz określić ich funkcje.

Interpretacja i wartościowanie:

- Porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w dwóch tekstach literackich;
- Zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. filozoficznym, historycznym, historycznoliterackim, kulturowym);
- Objąsnić sposoby i mechanizmy reinterpretacji toposów, mitów i symboli literatury wcześniejszych epok w tekstach współczesnych;
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego, posługując się biegle terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką;
- Rozpoznać i odczytać przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, symboliczne, alegoryczne, paraboliczne);
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki, ze wskazaniem funkcji środków wyrazu specyficznych dla danej dziedziny sztuki;
- Dostrzec zależności między tekstem literackim a innymi tekstami kultury.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu;
- Skutecznie unikać szablonów i schematów językowych;
- Posługiwać się bogatym słownictwem i urozmaiconą składnią;
- Posługiwać się bogatą terminologią (unikając pseudonaukowości);
- Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji, komunikatywnym, o wyraźnych cechach indywidualnych;
- Funkcjonalnie wykorzystywać pozawerbalne środki komunikacji (mowa ciała, intonacja, ton głosu) w wypowiedzi ustnej.

3) **stopień dobry** otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie, ale opanował je na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawach programowych (około 75 proc.);
- b) poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje/wykonuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne, w sytuacjach nietypowych z pomocą nauczyciela;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- c) stosuje podstawowe pojęcia i prawa ujmowane za pomocą terminologii właściwej dla danej dziedziny wiedzy, wypowiada się klarownie w stopniu zadowalającym, popełnia nieliczne usterki stylistyczne.

Czytanie i słuchanie:

- Odróżnić retorykę od erystyki;
- Objaśnić mechanizmy powstawania wypowiedzi ironicznej;
- Rozpoznać i określić typ nadawcy i typ adresata tekstu;
- Rozpoznać charakterystyczne cechy stylu i języka tekstu;
- Nazwać środki językowe i określić ich funkcje w tekście;
- Wskazać cechy gatunkowe tekstu.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wyszukać różnorodne pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu;
- Sporządzić poprawny opis bibliograficzny książki i artykułu oraz zapisów elektronicznych;
- Korzystać z różnorodnych źródeł informacji.

Świadomość językowa:

- Omówić relacje pomiędzy różnymi podsystemami języka;
- Przyporządkować charakterystyczne środki językowe poszczególnym funkcjom językowym;
- Przedstawić pochodzenie polszczyzny;
- Objaśnić pojęcie neosemantykcji;
- Wskazać niewerbalne środki komunikacji;
- Wymienić podstawowe typy stylizacji.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Wymienić głównych twórców kultury (nauki, sztuki, filozofii) i ich dzieła w omawianych epokach;
- Określić funkcje środków językowych zastosowanych w tekście;
- Wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- Zdefiniować tragizm, komizm i groteskę jako kategorie estetyczne, odwołując się do omówionych utworów.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

Interpretacja i wartościowanie:

- Wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- Porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka, odwołując się do utworów literackich;
- Opisać omawiane motywy i toposy, np. : jednostka wobec despotyzmu, piekło (zaświaty), wędrówka, szatan, świat jako teatr, człowiek jako boże igrzysko, odwołując się do omówionych utworów;
- Opisać różne realizacje dydaktycznej funkcji literatury, odwołując się do poznanych tekstów;
- Wskazać nawiązania do światopoglądu i estetyki omawianych epok literackich oraz objaśnić przyczynę ich występowania;
- Rozpoznać nawiązania do idei omawianych dzieł literackich z różnych epok w literaturze współczesnej;
- Ocenić postawy bohaterów literackich.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Selekcjonować materiał, przywoływać tylko informacje istotne z punktu widzenia tematu;
- Posługiwać się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką oraz językoznawczą;
- Sformułować hipotezę badawczą w odniesieniu do tematu;
- Podsumować rozważania (uogólnić wnioski wynikające z analizy i interpretacji tekstu);
- Łączyć akapity, używając wskaźników zespolenia;
- Posługiwać się poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni);
- Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji wypowiedzi;
- Przestrzegać zasad etykiety językowej podczas rozmowy, dyskusji, negocjacji;
- Zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce;
- Aktywnie uczestniczyć w większości lekcji.

4) stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował zakres materiału programowego ograniczony do treści podstawowych (w zakresie odtwarzania 50 proc.), rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania logiczne między treściami;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- b) rozwiązuje/wykonuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności;
- c) posiada przeciętny zasób słownictwa, język zbliżony do potocznego, mała kondensacja i klarowność wypowiedzi.

Czytanie i słuchanie:

- Określić funkcję środków językowych w tekście retorycznym;
- Rozpoznać ironię w tekście;
- Sformułować tezę tekstu bądź fragmentu tekstu;
- Podać argumenty na rzecz tezy;
- Odróżnić argumenty od przykładów oraz tezę od hipotezy;
- Rozpoznać relacje kompozycyjne między poszczególnymi fragmentami (akapitami) tekstu;
- Oddzielić informacje od opinii;
- Wskazać przyczyny i skutki.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wyszukać podstawowe pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu;
- Samodzielnie korzystać ze słowników i leksykonów.

Świadomość językowa:

- Rozpoznać w tekście sześć elementów aktu komunikacji językowej;
- Określić dominującą w tekście funkcję wypowiedzi;
- Objąsnić, na czym polega specyfika budowy języka jako systemu znaków;
- Podać genezę i objaśnić znaczenie najczęściej pojawiających się w tekstach związków frazeologicznych o różnym pochodzeniu;
- Wskazać w tekście staropolskim archaizmy fonetyczne, leksykalne i składniowe;
- Rozpoznać w tekście synonimię, homonimię, antonimię i polisemię;
- Objąsnić pojęcie stylizacji.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Określić tematykę wszystkich omawianych utworów literackich;
- Podać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych;
- Objąsnić różnicę między literaturą a publicystyką oraz literaturą a retoryką;
- Wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków literackich;
- Scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

Interpretacja i wartościowanie:

- Powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi;
- Rozpoznać cechy charakterystyczne sztuki poszczególnych epok;
- Opisać motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów;
- Wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich;
- Odczytać nawiązania biblijne oraz mitologiczne w omawianych utworach z literatury współczesnej;
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w omawianych dziełach literackich.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Ułożyć szkicowy plan oraz przygotować na jego podstawie wypowiedź ustną bądź pisemną;
- Skomponować wypowiedź składającą się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
- Formułować wnioski interpretacyjne oparte na samodzielnej analizie tekstu;
- Zastosować czytelny podział akapitowy w pracy pisemnej;
- Posługiwać się cytatami w funkcji argumentacyjnej;
- Posługiwać się na ogół poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni);
- Zabrać głos w dyskusji;
- Wykonać bez pomocy nauczyciela większość ćwiczeń i zadań realizowanych na zajęciach.

5) stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- a) ma niepełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
- b) słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, brak umiejętności wyjaśniania zjawisk, przy pomocy nauczyciela podejmuje próby analizy podstawowych problemów naukowych, posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, liczne błędy, trudności w formułowaniu myśli;
- c) posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
- d) słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, brak umiejętności wyjaśniania zjawisk;
- e) posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, liczne błędy, trudności w formułowaniu myśli.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

Czytanie i słuchanie:

- Odtworzyć informacje sformułowane wprost;
- Odczytać sens fragmentów (zdań, grupy zdań, akapitów);
- Wyodrębnić główną myśl całego tekstu;
- Wskazać w tekście retorycznym najważniejsze środki językowe służące przekonywaniu.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wybrać podstawowe teksty literackie służące realizacji zadanego tematu, posługując się wybranym źródłem informacji;
- Podjąć próbę znalezienia literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu.

Świadomość językowa:

- Wymienić nadawcę, odbiorcę i komunikat jako trzy najważniejsze elementy aktu komunikacji językowej;
- Odróżnić od siebie teksty pełniące funkcję informatywną, impresywną i ekspresywną;
- Objąsnić istotę znaku;
- Objąsnić istotę związku frazeologicznego;
- Odróżnić od siebie synonimy, homonimy i antonimy;
- Posługiwać się pojęciem styl.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Przyporządkować epoce nazwiska pisarzy wskazanych w podstawie programowej oraz wymienić ich dzieła;
- Przyporządkować autorowi tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- Określić tematykę utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- Odróżnić od siebie tekst liryczny, epicki, dramatyczny;
- Posługiwać się pojęciami: podmiot liryczny, adresat liryczny, narrator, dialog, monolog;
- Wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych epok gatunków literackich;
- Nazwać najważniejsze prądy umysłowe, filozoficzne i artystyczne omawianych epok oraz wskazać ich cechy;
- Wskazać w dziełach literackich zalecanych przez podstawę programową realizację wymienionych wyżej prądów;
- Streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych wskazanych w podstawie programowej;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Scharakteryzować głównych bohaterów literackich utworów epickich i dramatycznych wskazanych w podstawie programowej;
- Rozpoznać najważniejsze środki i zabiegi stylistyczne w utworach literackich omawianych epok (epitet, metafora, porównanie, apostrofa, pytanie retoryczne);
- Zanalizować utwory wskazane w podstawie programowej, uwzględniając najważniejsze kategorie opisu (podmiot / adresat liryczny, narrator, świat przedstawiony).

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Interpretacja i wartościowanie:

- Określić przybliżone ramy chronologiczne omawianych epok;
- Objaśnić znaczenie nazw epok literackich;
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w dziełach literackich wskazanych w podstawie programowej;

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i w piśmie;
- Wypowiadać się w mowie i w piśmie na zadany temat, w sposób świadczący o co najmniej częściowym zrozumieniu tematu;
- Odnieść się w wypowiedzi do tekstów literackich;
- Podjąć próbę skomponowania wypowiedzi składającej się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
- Samodzielnie prowadzić zeszyt przedmiotowy;
- Zrealizować przynajmniej połowę obowiązkowych zadań przewidzianych przez nauczyciela.

Dopuszczalne: konieczność pomocy ze strony nauczyciela podczas realizacji zadań, ubogi komentarz, stereotypowość sądów, streszczanie utworu zamiast analizy i interpretacji, drobne błędy rzeczowe, błędy kompozycyjne (np. brak proporcji między poszczególnymi elementami pracy, brak logicznej spójności tekstu, brak wstępu lub zakończenia), błędy stylistyczne, składniowe, frazeologiczne, fleksyjne, interpunkcyjne i ortograficzne.

6) stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawami programowymi, a braki w wiadomościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- b) nie jest w stanie rozwiązać/wykonać zadań o niewielkim elementarnym stopniu trudności;
- c) nie skorzystał z pomocy szkoły, nie wykorzystał szans uzupełnienia wiedzy i umiejętności.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

III Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny z języka polskiego dla uczniów korzystających z podręcznika *Nowe zrozumieć tekst, zrozumieć człowieka*, wyd. WSiP ([I klasa po gimnazjum](#)).

Na ocenę dopuszczającą uczeń potrafi:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Czytanie i słuchanie:

- Odtworzyć informacje sformułowane wprost;
- Odczytać sens fragmentów (zdań, grupy zdań, akapitów);
- Wyodrębnić główną myśl całego tekstu;
- Wskazać w tekście retorycznym najważniejsze środki językowe służące przekonywaniu.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wybrać podstawowe teksty literackie służące realizacji zadanego tematu, posługując się wybranym źródłem informacji;
- Podjąć próbę znalezienia literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu.

Świadomość językowa:

- Wymienić nadawcę, odbiorcę i komunikat jako trzy najważniejsze elementy aktu komunikacji językowej;
- Odróżnić od siebie teksty pełniące funkcję informatywną, impresywną i ekspresywną;
- Objaśnić istotę znaku;
- Posługiwać się pojęciem archaizm;
- Objaśnić istotę związku frazeologicznego;
- Odróżnić od siebie synonimy, homonimy i antonimy;
- Posługiwać się pojęciem styl.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Przyporządkować epoce nazwiska pisarzy wskazanych w *Podstawie programowej* oraz wymienić ich dzieła;
- Przyporządkować autorowi tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w *Podstawie programowej*;
- Określić tematykę utworów literackich wskazanych w *Podstawie programowej*;
- Odróżnić od siebie tekst liryczny, epicki, dramatyczny;
- Posługiwać się pojęciami: podmiot liryczny, adresat liryczny, narrator, dialog, monolog;
- Wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych epok gatunków literackich: tragedia, hymn, pieśń, tren, komedia, sonet, satyra, powieść epistolarna;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Nazwać najważniejsze prądy umysłowe, filozoficzne i artystyczne omawianych epok (teocentryzm, humanizm, sarmatyzm, poezja metafizyczna, klasycyzm, racjonalizm, sentymentalizm) oraz wskazać ich cechy;
- Wskazać w dziełach literackich zalecanych przez *Podstawę programową* realizację wymienionych wyżej prądów;
- Streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych wskazanych w *Podstawie programowej*;
- Scharakteryzować głównych bohaterów literackich utworów epickich i dramatycznych wskazanych w *Podstawie programowej*;
- Rozpoznać najważniejsze środki i zabiegi stylistyczne w utworach literackich omawianych epok (epitet, metafora, porównanie, apostrofa, pytanie retoryczne);
- Zanalizować utwory wskazane w *Podstawie programowej*, uwzględniając najważniejsze kategorie opisu (podmiot / adresat liryczny, narrator, świat przedstawiony).

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Interpretacja i wartościowanie:

- Określić przybliżone ramy chronologiczne antyku, średniowiecza, renesansu, baroku, oświecenia i preromantyzmu;
- Objaśnić znaczenie nazw epok literackich: antyk, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, preromantyzm;
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w dziełach literackich wskazanych w *Podstawie programowej*.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i w piśmie;
- Wypowiadać się w mowie i w piśmie na zadany temat, w sposób świadczący o co najmniej częściowym zrozumieniu tematu;
- Odnieść się w wypowiedzi do tekstów literackich;
- Podjąć próbę skomponowania wypowiedzi składającej się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
- Samodzielnie prowadzić zeszyt przedmiotowy;
- Zrealizować przynajmniej połowę obowiązkowych zadań przewidzianych przez nauczyciela.

Dopuszczalne: konieczność pomocy ze strony nauczyciela podczas realizacji zadań, ubogi komentarz, stereotypowość sądów, streszczanie utworu zamiast analizy i interpretacji, drobne błędy rzeczowe, błędy kompozycyjne (np. brak proporcji między poszczególnymi elementami

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

pracy, brak logicznej spójności tekstu, brak wstępu lub zakończenia), błędy stylistyczne, składniowe, frazeologiczne, fleksyjne, interpunkcyjne i ortograficzne.

Na ocenę dostateczną uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Czytanie i słuchanie:

- Określić funkcję środków językowych w tekście retorycznym;
- Rozpoznać ironię w tekście;
- Sformułować tezę tekstu bądź fragmentu tekstu;
- Podać argumenty na rzecz tezy;
- Odróżnić argumenty od przykładów oraz tezę od hipotezy;
- Rozpoznać relacje kompozycyjne między poszczególnymi fragmentami (akapitami) tekstu;
- Oddzielić informacje od opinii;
- Wskazać przyczyny i skutki.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wyszukać podstawowe pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu;
- Samodzielnie korzystać ze słowników i leksykonów.

Świadomość językowa:

- Rozpoznać w tekście sześć elementów aktu komunikacji językowej;
- Określić dominującą w tekście funkcję wypowiedzi;
- Objąsnić, na czym polega specyfika budowy języka jako systemu znaków;
- Podać genezę i objaśnić znaczenie najczęściej pojawiających się w tekstach związków frazeologicznych o pochodzeniu biblijnym i mitologicznym;
- Wskazać w tekście staropolskim archaizmy fonetyczne, leksykalne i składniowe;
- Rozpoznać w tekście synonimię, homonimię, antonimię i polisemię;
- Objąsnić pojęcie stylizacji.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Określić tematykę wszystkich omawianych utworów literackich;
- Podać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych;
- Objąsnić różnicę między literaturą a publicystyką oraz literaturą a retoryką;
- Wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków literackich;
- Porównać wizerunki Maryi w liryce średniowiecza, postawę podmiotu lirycznego w pieśniach i trenach J. Kochanowskiego oraz tragizm bohaterów tragedii antycznej i szekspirowskiej;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

– Scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich (asceta, postawa franciszkańska, etos rycerski, postawa stoicka i epikurejska, humanista, Sarmata, oświecony obywatel, „człowiek serca”).

Interpretacja i wartościowanie:

- Powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi (np. upadek cesarstwa zachodniorzymskiego, chrzest Polski, odkrycia geograficzne, wynalazek druku, Wielka Rewolucja Francuska);
- Rozpoznać cechy charakterystyczne sztuki antycznej, romańskiej, gotyckiej, renesansowej, barokowej, klasycystycznej i sentymentalnej;
- Opisać następujące motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów: przemijanie, śmierć, zbrodnia i kara, władza, nieśmiertelność poety i poezji, koncepcje życia godnego i szczęśliwego, naprawa Rzeczypospolitej;
- Scharakteryzować wizję świata i człowieka w Biblii, literaturze antyku, średniowiecza, renesansu, baroku, oświecenia i preromantyzmu, odwołując się do omówionych utworów literackich;
- Wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich (np. kontekst biograficzny dla *Trenów* J. Kochanowskiego);
- Odczytać nawiązania biblijne oraz mitologiczne w omawianych utworach z literatury współczesnej;
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w omawianych dziełach literackich.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Ułożyć szkicowy plan oraz przygotować na jego podstawie wypowiedź ustną bądź pisemną;
- Skomponować wypowiedź składającą się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
- Formułować wnioski interpretacyjne oparte na samodzielnej analizie tekstu;
- Zastosować czytelny podział akapitowy w pracy pisemnej;
- Posługiwać się cytataми w funkcji argumentacyjnej;
- Posługiwać się na ogół poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni);
- Zabrać głos w dyskusji;
- Wykonać bez pomocy nauczyciela większość ćwiczeń i zadań realizowanych na zajęciach.

Na ocenę dobrą uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, a ponadto:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji Czytanie i słuchanie:

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Odróżnić retorykę od erystyki;
- Objaśnić mechanizmy powstawania wypowiedzi ironicznej;
- Rozpoznać i określić typ nadawcy i typ adresata tekstu;
- Rozpoznać charakterystyczne cechy stylu i języka tekstu;
- Nazwać środki językowe i określić ich funkcje w tekście;
- Wskazać cechy gatunkowe tekstu.

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wyszukać różnorodne pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu;
- Sporządzić poprawny opis bibliograficzny książki i artykułu oraz zapisów elektronicznych;
- Korzystać z różnorodnych źródeł informacji.

Świadomość językowa:

- Omówić relacje pomiędzy różnymi podsystemami języka;
- Przyporządkować charakterystyczne środki językowe poszczególnym funkcjom językowym;
- Przedstawić pochodzenie polszczyzny;
- Objaśnić pojęcie neosemantyzacji;
- Wskazać niewerbalne środki komunikacji;
- Wymienić podstawowe typy stylizacji.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Wymienić głównych twórców kultury (nauki, sztuki, filozofii) i ich dzieła w omawianych epokach;
- Określić funkcje środków językowych zastosowanych w tekście;
- Wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- Zdefiniować tragizm, komizm i groteskę jako kategorie estetyczne, odwołując się do omówionych utworów.

Interpretacja i wartościowanie:

- Wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- Porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w Biblii, antyku, średniowieczu, renesansie, baroku, oświeceniu i preromantyzmie, odwołując się do utworów literackich;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Opisać następujące motywy i toposy: jednostka wobec despotyzmu, piekło (zaświaty), wędrówka, szatan, świat jako teatr, człowiek jako boże igrzysko, odwołując się do omówionych utworów;
- Opisać różne realizacje dydaktycznej funkcji literatury, odwołując się do poznanych tekstów;
- Wskazać nawiązania do światopoglądu i estetyki antyku w renesansie oraz do światopoglądu i estetyki średniowiecza w baroku oraz objaśnić przyczynę ich występowania;
- Rozpoznać nawiązania do idei średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia w literaturze współczesnej;
- Ocenić postawy bohaterów literackich.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Selekcjonować materiał, przywoływać tylko informacje istotne z punktu widzenia tematu;
- Posługiwać się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką oraz językoznawczą;
- Sformułować hipotezę badawczą w odniesieniu do tematu;
- Podsumować rozważania (uogólnić wnioski wynikające z analizy i interpretacji tekstu);
- Łączyć akapity, używając wskaźników zespolenia;
- Posługiwać się poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni);
- Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji wypowiedzi;
- Przestrzegać zasad etykiety językowej podczas rozmowy, dyskusji, negocjacji;
- Zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce;
- Aktywnie uczestniczyć w większości lekcji.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Czytanie i słuchanie:

- Odróżnić prawdę od fałszu i szczerą od kłamstwa w wypowiedzi językowej;
- Scharakteryzować podstawowe chwytówerystyczne;
- Odróżnić od siebie wypowiedź perswazyjną i manipulacyjną;
- Zanalizować okres retoryczny jako zamkniętą całość myślowo-stylistyczną;
- Wykorzystać analizowane teksty naukowe (krytyczno- i teoretycznoliterackie) i filozoficzne jako kontekst interpretacyjny dla utworów literackich.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

– Samodzielnie gromadzić i porządkować materiały z różnych źródeł dotyczące języka, literatury, filmu i innych dziedzin sztuki.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Omówić przemiany gatunkowe w obrębie dramatu i powieści;
- Wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich średniowiecza, renesansu, baroku, oświecenia i preromantyzmu;
- Rozpoznać nawiązania do poetyki renesansu, baroku i oświecenia w literaturze współczesnej;
- Wskazać elementy parodii, pastiszu i trawestacji w dziele literackim oraz określić ich funkcje.

Interpretacja i wartościowanie:

- Porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w dwóch tekstach literackich;
- Zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. filozoficznym, historycznym, historycznoliterackim, kulturowym);
- Objąć sposoby i mechanizmy reinterpretacji toposów, mitów i symboli literatury wcześniejszych epok w tekstach współczesnych;
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego, posługując się biegle terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką;
- Rozpoznać i odczytać przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, symboliczne, alegoryczne, paraboliczne);
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki, ze wskazaniem funkcji środków wyrazu specyficznych dla danej dziedziny sztuki;
- Dostrzec zależności między tekstem literackim a innymi tekstami kultury.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu;
- Skutecznie unikać szablonów i schematów językowych;
- Posługiwać się bogatym słownictwem i urozmaiconą składnią;
- Posługiwać się bogatą terminologią (unikając pseudonaukowości);
- Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji, komunikatywnym, o wyraźnych cechach indywidualnych;
- Funkcjonalnie wykorzystywać pozawerbalne środki komunikacji (mowa ciała, intonacja, ton głosu) w wypowiedzi ustnej.

IV Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny z języka polskiego dla uczniów korzystających z podręcznika *Nowe zrozumieć tekst, zrozumieć człowieka* wyd. WSiP ([II klasa po gimnazjum](#)).

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

1) stopień celujący otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada wiedzę i umiejętności obejmujące podstawę programową z przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje oryginalne rozwiązania;

2) stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- d) opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony w podstawie programowej przedmiotu w danej klasie;
- e) sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne ujęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
- f) stosuje poprawny język i styl wypowiedzi, sprawnie posługuje się w wypowiedziach pisemnych i ustnych obowiązującą w danym przedmiocie terminologią.

Czytanie i słuchanie:

- Odróżnić prawdę od fałszu i szczerą od kłamstwa w wypowiedzi językowej;
- Scharakteryzować podstawowe chwyt erystyczne;
- Odróżnić od siebie wypowiedź perswazyjną i manipulacyjną;
- Zanalizować okres retoryczny jako zamkniętą całość myślowo-stylistyczną;
- Wykorzystać analizowane teksty naukowe (krytyczno- i teoretycznoliterackie) i filozoficzne jako kontekst interpretacyjny dla utworów literackich.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Samodzielnie gromadzić i porządkować materiały z różnych źródeł dotyczące języka, literatury, filmu i innych dziedzin sztuki.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Omówić przemiany gatunkowe w obrębie dramatu i powieści;
- Wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich wszystkich epok;
- Rozpoznać nawiązania do poetyki dawnych epok w literaturze współczesnej;
- Wskazać elementy parodii, pastiszu i trawestacji w dziele literackim oraz określić ich funkcje.

Interpretacja i wartościowanie:

- Porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w dwóch tekstach literackich;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. filozoficznym, historycznym, historycznoliterackim, kulturowym);
- Objąsnić sposoby i mechanizmy reinterpretacji toposów, mitów i symboli literatury wcześniejszych epok w tekstach współczesnych;
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego, posługując się biegłą terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką;
- Rozpoznać i odczytać przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, symboliczne, alegoryczne, paraboliczne);
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki, ze wskazaniem funkcji środków wyrazu specyficznych dla danej dziedziny sztuki;
- Dostrzec zależności między tekstem literackim a innymi tekstami kultury.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu;
- Skutecznie unikać szablonów i schematów językowych;
- Posługiwać się bogatym słownictwem i urozmaiconą składnią;
- Posługiwać się bogatą terminologią (unikając pseudonaukowości);
- Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji, komunikatywnym, o wyraźnych cechach indywidualnych;
- Funkcjonalnie wykorzystywać pozawerbalne środki komunikacji (mowa ciała, intonacja, ton głosu) w wypowiedzi ustnej.

3) **stopień dobry** otrzymuje uczeń, który:

- d) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie, ale opanował je na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawach programowych (około 75 proc.);
- e) poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje/wykonuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne, w sytuacjach nietypowych z pomocą nauczyciela;
- f) stosuje podstawowe pojęcia i prawa ujmowane za pomocą terminologii właściwej dla danej dziedziny wiedzy, wypowiada się klarownie w stopniu zadowalającym, popełnia nieliczne usterki stylistyczne.

Czytanie i słuchanie:

- Odróżnić retorykę od erystyki;
- Objąsnić mechanizmy powstawania wypowiedzi ironicznej;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Rozpoznać i określić typ nadawcy i typ adresata tekstu;
- Rozpoznać charakterystyczne cechy stylu i języka tekstu;
- Nazwać środki językowe i określić ich funkcje w tekście;
- Wskazać cechy gatunkowe tekstu.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wyszukać różnorodne pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu;
- Sporządzić poprawny opis bibliograficzny książki i artykułu oraz zapisów elektronicznych;
- Korzystać z różnorodnych źródeł informacji.

Świadomość językowa:

- Omówić relacje pomiędzy różnymi podsystemami języka;
- Przyporządkować charakterystyczne środki językowe poszczególnym funkcjom językowym;
- Przedstawić pochodzenie polszczyzny;
- Objaśnić pojęcie neosemantyzacji;
- Wskazać niewerbalne środki komunikacji;
- Wymienić podstawowe typy stylizacji.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Wymienić głównych twórców kultury (nauki, sztuki, filozofii) i ich dzieła w omawianych epokach;
- Określić funkcje środków językowych zastosowanych w tekście;
- Wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- Zdefiniować tragizm, komizm i groteskę jako kategorie estetyczne, odwołując się do omówionych utworów.

Interpretacja i wartościowanie:

- Wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- Porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka, odwołując się do utworów literackich;
- Opisać omawiane motywy i toposy, np. : jednostka wobec despotyzmu, piekło (zaświaty), wędrówka, szatan, świat jako teatr, człowiek jako boże igrzysko, odwołując się do omówionych utworów;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Opisać różne realizacje dydaktycznej funkcji literatury, odwołując się do poznanych tekstów;
- Wskazać nawiązania do światopoglądu i estetyki omawianych epok literackich oraz objaśnić przyczynę ich występowania;
- Rozpoznać nawiązania do idei omawianych dzieł literackich z różnych epok w literaturze współczesnej;
- Ocenić postawy bohaterów literackich.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Selekcjonować materiał, przywoływać tylko informacje istotne z punktu widzenia tematu;
- Posługiwać się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką oraz językoznawczą;
- Sformułować hipotezę badawczą w odniesieniu do tematu;
- Podsumować rozważania (uogólnić wnioski wynikające z analizy i interpretacji tekstu);
- Łączyć akapity, używając wskaźników zespolenia;
- Posługiwać się poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni);
- Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji wypowiedzi;
- Przestrzegać zasad etykiety językowej podczas rozmowy, dyskusji, negocjacji;
- Zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce;
- Aktywnie uczestniczyć w większości lekcji.

4) stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- d) opanował zakres materiału programowego ograniczony do treści podstawowych (w zakresie odtwarzania 50 proc.), rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania logiczne między treściami;
- e) rozwiązuje/wykonuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności;
- f) posiada przeciętny zasób słownictwa, język zbliżony do potocznego, mała kondensacja i klarowność wypowiedzi.

Czytanie i słuchanie:

- Określić funkcję środków językowych w tekście retorycznym;
- Rozpoznać ironię w tekście;
- Sformułować tezę tekstu bądź fragmentu tekstu;
- Podać argumenty na rzecz tezy;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Odróżnić argumenty od przykładów oraz tezę od hipotezy;
- Rozpoznać relacje kompozycyjne między poszczególnymi fragmentami (akapitami) tekstu;
- Oddzielić informacje od opinii;
- Wskazać przyczyny i skutki.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wyszukać podstawowe pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu;
- Samodzielnie korzystać ze słowników i leksykonów.

Świadomość językowa:

- Rozpoznać w tekście sześć elementów aktu komunikacji językowej;
- Określić dominującą w tekście funkcję wypowiedzi;
- Objąsnić, na czym polega specyfika budowy języka jako systemu znaków;
- Podać genezę i objaśnić znaczenie najczęściej pojawiających się w tekstach związków frazeologicznych o różnym pochodzeniu;
- Wskazać w tekście staropolskim archaizmy fonetyczne, leksykalne i składniowe;
- Rozpoznać w tekście synonimię, homonimię, antonimię i polisemię;
- Objąsnić pojęcie stylizacji.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Określić tematykę wszystkich omawianych utworów literackich;
- Podać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych;
- Objąsnić różnicę między literaturą a publicystyką oraz literaturą a retoryką;
- Wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków literackich;
- Scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich.

Interpretacja i wartościowanie:

- Powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi;
- Rozpoznać cechy charakterystyczne sztuki poszczególnych epok;
- Opisać motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów;
- Wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich;
- Odczytać nawiązania biblijne oraz mitologiczne w omawianych utworach z literatury współczesnej;
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w omawianych dziełach literackich.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Ułożyć szkicowy plan oraz przygotować na jego podstawie wypowiedź ustną bądź pisemną;
- Skomponować wypowiedź składającą się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
- Formułować wnioski interpretacyjne oparte na samodzielnej analizie tekstu;
- Zastosować czytelny podział akapitowy w pracy pisemnej;
- Posługiwać się cytatami w funkcji argumentacyjnej;
- Posługiwać się na ogół poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni);
- Zabrać głos w dyskusji;
- Wykonać bez pomocy nauczyciela większość ćwiczeń i zadań realizowanych na zajęciach.

5) stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- f) ma niepełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
- g) słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, brak umiejętności wyjaśniania zjawisk, przy pomocy nauczyciela podejmuje próby analizy podstawowych problemów naukowych, posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, liczne błędy, trudności w formułowaniu myśli;
- h) posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
- i) słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, brak umiejętności wyjaśniania zjawisk;
- j) posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, liczne błędy, trudności w formułowaniu myśli.

Czytanie i słuchanie:

- Odtworzyć informacje sformułowane wprost;
- Odczytać sens fragmentów (zdań, grupy zdań, akapitów);
- Wyodrębnić główną myśl całego tekstu;
- Wskazać w tekście retorycznym najważniejsze środki językowe służące przekonywaniu.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wybrać podstawowe teksty literackie służące realizacji zadanego tematu, posługując się wybranym źródłem informacji;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

– Podjąć próbę znalezienia literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu.

Świadomość językowa:

- Wymienić nadawcę, odbiorcę i komunikat jako trzy najważniejsze elementy aktu komunikacji językowej;
- Odróżnić od siebie teksty pełniące funkcję informatywną, impresywną i ekspresywną;
- Objaśnić istotę znaku;
- Objaśnić istotę związku frazeologicznego;
- Odróżnić od siebie synonimy, homonimy i antonimy;
- Posługiwać się pojęciem styl.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Przyporządkować epoce nazwiska pisarzy wskazanych w podstawie programowej oraz wymienić ich dzieła;
- Przyporządkować autorowi tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- Określić tematykę utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- Odróżnić od siebie tekst liryczny, epicki, dramatyczny;
- Posługiwać się pojęciami: podmiot liryczny, adresat liryczny, narrator, dialog, monolog;
- Wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych epok gatunków literackich;
- Nazwać najważniejsze prądy umysłowe, filozoficzne i artystyczne omawianych epok oraz wskazać ich cechy;
- Wskazać w dziełach literackich zalecanych przez podstawę programową realizację wymienionych wyżej prądów;
- Streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych wskazanych w podstawie programowej;
- Scharakteryzować głównych bohaterów literackich utworów epickich i dramatycznych wskazanych w podstawie programowej;
- Rozpoznać najważniejsze środki i zabiegi stylistyczne w utworach literackich omawianych epok (epitet, metafora, porównanie, apostrofa, pytanie retoryczne);
- Zanalizować utwory wskazane w podstawie programowej, uwzględniając najważniejsze kategorie opisu (podmiot / adresat liryczny, narrator, świat przedstawiony).

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Interpretacja i wartościowanie:

- Określić przybliżone ramy chronologiczne omawianych epok;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Objaśnić znaczenie nazw epok literackich;
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w dziełach literackich wskazanych w podstawie programowej;

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i w piśmie;
- Wypowiadać się w mowie i w piśmie na zadany temat, w sposób świadczący o co najmniej częściowym zrozumieniu tematu;
- Odnieść się w wypowiedzi do tekstów literackich;
- Podjąć próbę skomponowania wypowiedzi składającej się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
- Samodzielnie prowadzić zeszyt przedmiotowy;
- Zrealizować przynajmniej połowę obowiązkowych zadań przewidzianych przez nauczyciela.

Dopuszczalne: konieczność pomocy ze strony nauczyciela podczas realizacji zadań, ubogi komentarz, stereotypowość sądów, streszczanie utworu zamiast analizy i interpretacji, drobne błędy rzeczowe, błędy kompozycyjne (np. brak proporcji między poszczególnymi elementami pracy, brak logicznej spójności tekstu, brak wstępu lub zakończenia), błędy stylistyczne, składniowe, frazeologiczne, fleksyjne, interpunkcyjne i ortograficzne.

6) stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- d) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawami programowymi, a braki w wiadomościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- e) nie jest w stanie rozwiązać/wykonać zadań o niewielkim elementarnym stopniu trudności;
- f) nie skorzystał z pomocy szkoły, nie wykorzystał szans uzupełnienia wiedzy i umiejętności.

V Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny z języka polskiego dla uczniów korzystających z podręcznika *Nowe zrozumieć tekst, zrozumieć człowieka*, wyd. WSiP ([III klasa po gimnazjum](#)).

1) stopień celujący otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada wiedzę i umiejętności obejmujące podstawę programową z przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje oryginalne rozwiązania;

2) stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- g) opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony w podstawie programowej przedmiotu w danej klasie;
- h) sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne ujęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
- i) stosuje poprawny język i styl wypowiedzi, sprawnie posługuje się w wypowiedziach pisemnych i ustnych obowiązującą w danym przedmiocie terminologią.

Czytanie i słuchanie:

- Odróżnić prawdę od fałszu i szczerą od kłamstwa w wypowiedzi językowej;
- Scharakteryzować podstawowe chwytów erystycznych;
- Odróżnić od siebie wypowiedź perswazyjną i manipulacyjną;
- Zanalizować okres retoryczny jako zamkniętą całość myślowo-stylistyczną;
- Wykorzystać analizowane teksty naukowe (krytyczno- i teoretycznoliterackie) i filozoficzne jako kontekst interpretacyjny dla utworów literackich.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Samodzielnie gromadzić i porządkować materiały z różnych źródeł dotyczące języka, literatury, filmu i innych dziedzin sztuki.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Omówić przemiany gatunkowe w obrębie dramatu i powieści;
- Wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich wszystkich epok;
- Rozpoznać nawiązania do poetyki dawnych epok w literaturze współczesnej;
- Wskazać elementy parodii, pastiszu i tawestacji w dziele literackim oraz określić ich funkcje.

Interpretacja i wartościowanie:

- Porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w dwóch tekstach literackich;
- Zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. filozoficznym, historycznym, historycznoliterackim, kulturowym);
- Objąć sposoby i mechanizmy reinterpretacji toposów, mitów i symboli literatury wcześniejszych epok w tekstach współczesnych;
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego, posługując się biegłą terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką;
- Rozpoznać i odczytać przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, symboliczne, alegoryczne,

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

paraboliczne);

- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki, ze wskazaniem funkcji środków wyrazu specyficznych dla danej dziedziny sztuki;

– Dostrzec zależności między tekstem literackim a innymi tekstami kultury.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

– Podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu;

– Skutecznie unikać szablonów i schematów językowych;

– Posługiwać się bogatym słownictwem i urozmaiconą składnią;

– Posługiwać się bogatą terminologią (unikając pseudonaukowości);

– Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji, komunikatywnym, o wyraźnych cechach indywidualnych;

– Funkcjonalnie wykorzystywać pozawerbalne środki komunikacji (mowa ciała, intonacja, ton głosu) w wypowiedzi ustnej.

3) **stopień dobry** otrzymuje uczeń, który:

g) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie, ale opanował je na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawach programowych (około 75 proc.);

h) poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje/wykonuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne, w sytuacjach nietypowych z pomocą nauczyciela;

i) stosuje podstawowe pojęcia i prawa ujmowane za pomocą terminologii właściwej dla danej dziedziny wiedzy, wypowiada się klarownie w stopniu zadowalającym, popełnia nieliczne usterki stylistyczne.

Czytanie i słuchanie:

- Odróżnić retorykę od erystyki;

– Objąć mechanizmy powstawania wypowiedzi ironicznej;

– Rozpoznać i określić typ nadawcy i typ adresata tekstu;

– Rozpoznać charakterystyczne cechy stylu i języka tekstu;

- Nazwać środki językowe i określić ich funkcje w tekście;

– Wskazać cechy gatunkowe tekstu.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

– Wyszukać różnorodne pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Sporządzić poprawny opis bibliograficzny książki i artykułu oraz zapisów elektronicznych;
- Korzystać z różnorodnych źródeł informacji.

Świadomość językowa:

- Omówić relacje pomiędzy różnymi podsystemami języka;
- Przyporządkować charakterystyczne środki językowe poszczególnym funkcjom językowym;
- Przedstawić pochodzenie polszczyzny;
- Objaśnić pojęcie neosemantyzacji;
- Wskazać niewerbalne środki komunikacji;
- Wymienić podstawowe typy stylizacji.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Wymienić głównych twórców kultury (nauki, sztuki, filozofii) i ich dzieła w omawianych epokach;
- Określić funkcje środków językowych zastosowanych w tekście;
- Wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- Zdefiniować tragizm, komizm i groteskę jako kategorie estetyczne, odwołując się do omówionych utworów.

Interpretacja i wartościowanie:

- Wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- Porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka, odwołując się do utworów literackich;
- Opisać omawiane motywy i toposy, np. : jednostka wobec despotyzmu, piekło (zaświaty), wędrówka, szatan, świat jako teatr, człowiek jako boże igrzysko, odwołując się do omówionych utworów;
- Opisać różne realizacje dydaktycznej funkcji literatury, odwołując się do poznanych tekstów;
- Wskazać nawiązania do światopoglądu i estetyki omawianych epok literackich oraz objaśnić przyczynę ich występowania;
- Rozpoznać nawiązania do idei omawianych dzieł literackich z różnych epok w literaturze współczesnej;
- Ocenić postawy bohaterów literackich.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Selekcjonować materiał, przywoływać tylko informacje istotne z punktu widzenia tematu;
- Posługiwać się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką oraz językoznawczą;
- Sformułować hipotezę badawczą w odniesieniu do tematu;
- Podsumować rozważania (uogólnić wnioski wynikające z analizy i interpretacji tekstu);
- Łączyć akapity, używając wskaźników zespolenia;
- Posługiwać się poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni);
- Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji wypowiedzi;
- Przestrzegać zasad etykiety językowej podczas rozmowy, dyskusji, negocjacji;
- Zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce;
- Aktywnie uczestniczyć w większości lekcji.

4) stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- g) opanował zakres materiału programowego ograniczony do treści podstawowych (w zakresie odtwarzania 50 proc.), rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania logiczne między treściami;
- h) rozwiązuje/wykonuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności;
- i) posiada przeciętny zasób słownictwa, język zbliżony do potocznego, mała kondensacja i klarowność wypowiedzi.

Czytanie i słuchanie:

- Określić funkcję środków językowych w tekście retorycznym;
- Rozpoznać ironię w tekście;
- Sformułować tezę tekstu bądź fragmentu tekstu;
- Podać argumenty na rzecz tezy;
- Odróżnić argumenty od przykładów oraz tezę od hipotezy;
- Rozpoznać relacje kompozycyjne między poszczególnymi fragmentami (akapitami) tekstu;
- Oddzielić informacje od opinii;
- Wskazać przyczyny i skutki.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wyszukać podstawowe pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu;
- Samodzielnie korzystać ze słowników i leksykonów.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

Świadomość językowa:

- Rozpoznać w tekście sześć elementów aktu komunikacji językowej;
- Określić dominującą w tekście funkcję wypowiedzi;
- Objąsnić, na czym polega specyfika budowy języka jako systemu znaków;
- Podać genezę i objaśnić znaczenie najczęściej pojawiających się w tekstach związków frazeologicznych o różnym pochodzeniu;
- Wskazać w tekście staropolskim archaizmy fonetyczne, leksykalne i składniowe;
- Rozpoznać w tekście synonimię, homonimię, antonimię i polisemię;
- Objąsnić pojęcie stylizacji.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Określić tematykę wszystkich omawianych utworów literackich;
- Podać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych;
- Objąsnić różnicę między literaturą a publicystyką oraz literaturą a retoryką;
- Wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków literackich;
- Scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich.

Interpretacja i wartościowanie:

- Powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi;
- Rozpoznać cechy charakterystyczne sztuki poszczególnych epok;
- Opisać motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów;
- Wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich;
- Odczytać nawiązania biblijne oraz mitologiczne w omawianych utworach z literatury współczesnej;
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w omawianych dziełach literackich.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Ułożyć szkicowy plan oraz przygotować na jego podstawie wypowiedź ustną bądź pisemną;
- Skomponować wypowiedź składającą się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
- Formułować wnioski interpretacyjne oparte na samodzielnej analizie tekstu;
- Zastosować czytelny podział akapitowy w pracy pisemnej;
- Posługiwać się cytatami w funkcji argumentacyjnej;
- Posługiwać się na ogół poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni);

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Zabrać głos w dyskusji;
- Wykonać bez pomocy nauczyciela większość ćwiczeń i zadań realizowanych na zajęciach.

5) stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- k) ma niepełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
- l) słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, brak umiejętności wyjaśniania zjawisk, przy pomocy nauczyciela podejmuje próby analizy podstawowych problemów naukowych, posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, liczne błędy, trudności w formułowaniu myśli;
- m) posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
- n) słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, brak umiejętności wyjaśniania zjawisk;
- o) posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, liczne błędy, trudności w formułowaniu myśli.

Czytanie i słuchanie:

- Odtworzyć informacje sformułowane wprost;
- Odczytać sens fragmentów (zdań, grupy zdań, akapitów);
- Wyodrębnić główną myśl całego tekstu;
- Wskazać w tekście retorycznym najważniejsze środki językowe służące przekonywaniu.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wybrać podstawowe teksty literackie służące realizacji zadanego tematu, posługując się wybranym źródłem informacji;
- Podjąć próbę znalezienia literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu.

Świadomość językowa:

- Wymienić nadawcę, odbiorcę i komunikat jako trzy najważniejsze elementy aktu komunikacji językowej;
- Odróżnić od siebie teksty pełniące funkcję informatywną, impresywną i ekspresywną;
- Objąsnić istotę znaku;
- Objąsnić istotę związku frazeologicznego;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Odróżnić od siebie synonimy, homonimy i antonimy;
- Posługiwać się pojęciem styl.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Przyporządkować epoce nazwiska pisarzy wskazanych w podstawie programowej oraz wymienić ich dzieła;
- Przyporządkować autorowi tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- Określić tematykę utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- Odróżnić od siebie tekst liryczny, epicki, dramatyczny;
- Posługiwać się pojęciami: podmiot liryczny, adresat liryczny, narrator, dialog, monolog;
- Wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych epok gatunków literackich;
- Nazwać najważniejsze prądy umysłowe, filozoficzne i artystyczne omawianych epok oraz wskazać ich cechy;
- Wskazać w dziełach literackich zalecanych przez podstawę programową realizację wymienionych wyżej prądów;
- Streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych wskazanych w podstawie programowej;
- Scharakteryzować głównych bohaterów literackich utworów epickich i dramatycznych wskazanych w podstawie programowej;
- Rozpoznać najważniejsze środki i zabiegi stylistyczne w utworach literackich omawianych epok (epitet, metafora, porównanie, apostrofa, pytanie retoryczne);
- Zanalizować utwory wskazane w podstawie programowej, uwzględniając najważniejsze kategorie opisu (podmiot / adresat liryczny, narrator, świat przedstawiony).

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Interpretacja i wartościowanie:

- Określić przybliżone ramy chronologiczne omawianych epok;
- Objąsnić znaczenie nazw epok literackich;
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w dziełach literackich wskazanych w podstawie programowej;

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i w piśmie;
- Wypowiadać się w mowie i w piśmie na zadany temat, w sposób świadczący o co najmniej częściowym zrozumieniu tematu;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Odnieść się w wypowiedzi do tekstów literackich;
 - Podjąć próbę skomponowania wypowiedzi składającej się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
 - Samodzielnie prowadzić zeszyt przedmiotowy;
 - Zrealizować przynajmniej połowę obowiązkowych zadań przewidzianych przez nauczyciela.
- Dopuszczalne: konieczność pomocy ze strony nauczyciela podczas realizacji zadań, ubogi komentarz, stereotypowość sądów, streszczanie utworu zamiast analizy i interpretacji, drobne błędy rzeczowe, błędy kompozycyjne (np. brak proporcji między poszczególnymi elementami pracy, brak logicznej spójności tekstu, brak wstępu lub zakończenia), błędy stylistyczne, składniowe, frazeologiczne, fleksyjne, interpunkcyjne i ortograficzne.

6) stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- g) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawami programowymi, a braki w wiadomościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- h) nie jest w stanie rozwiązać/wykonać zadań o niewielkim elementarnym stopniu trudności;
- i) nie skorzystał z pomocy szkoły, nie wykorzystał szans uzupełnienia wiedzy i umiejętności.

VI Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny z języka polskiego dla uczniów korzystających z podręcznika *Nowe zrozumieć tekst, zrozumieć człowieka*, wyd. WSiP ([IV klasa po gimnazjum](#)).

1. stopień celujący otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada wiedzę i umiejętności obejmujące podstawę programową z przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje oryginalne rozwiązania;

2. stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- j) opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony w podstawie programowej przedmiotu w danej klasie;
- k) sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne ujęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- 1) stosuje poprawny język i styl wypowiedzi, sprawnie posługuje się w wypowiedziach pisemnych i ustnych obowiązującą w danym przedmiocie terminologią.

Czytanie i słuchanie:

- Odróżnić prawdę od fałszu i szczerłość od kłamstwa w wypowiedzi językowej;
- Scharakteryzować podstawowe chwytów erystyczne;
- Odróżnić od siebie wypowiedź perswazyjną i manipulacyjną;
- Zanalizować okres retoryczny jako zamkniętą całość myślowo-stylistyczną;
- Wykorzystać analizowane teksty naukowe (krytyczno- i teoretycznoliterackie) i filozoficzne jako kontekst interpretacyjny dla utworów literackich.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Samodzielnie gromadzić i porządkować materiały z różnych źródeł dotyczące języka, literatury, filmu i innych dziedzin sztuki.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Omówić przemiany gatunkowe w obrębie dramatu i powieści;
- Wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich wszystkich epok;
- Rozpoznać nawiązania do poetyki dawnych epok w literaturze współczesnej;
- Wskazać elementy parodii, pastiszu i trawestacji w dziele literackim oraz określić ich funkcje.

Interpretacja i wartościowanie:

- Porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w dwóch tekstach literackich;
- Zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. filozoficznym, historycznym, historycznoliterackim, kulturowym);
- Objąć sposoby i mechanizmy reinterpretacji toposów, mitów i symboli literatury wcześniejszych epok w tekstach współczesnych;
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego, posługując się biegle terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką;
- Rozpoznać i odczytać przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, symboliczne, alegoryczne, paraboliczne);
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki, ze wskazaniem funkcji środków wyrazu specyficznych dla danej dziedziny sztuki;
- Dostrzec zależności między tekstem literackim a innymi tekstami kultury.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu;
- Skutecznie unikać szablonów i schematów językowych;
- Posługiwać się bogatym słownictwem i urozmaiconą składnią;
- Posługiwać się bogatą terminologią (unikając pseudonaukowości);
- Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji, komunikatywnym, o wyraźnych cechach indywidualnych;
- Funkcjonalnie wykorzystywać pozawerbalne środki komunikacji (mowa ciała, intonacja, ton głosu) w wypowiedzi ustnej.

3. **stopień dobry** otrzymuje uczeń, który:

- j) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie, ale opanował je na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawach programowych (około 75 proc.);
- k) poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje/wykonuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne, w sytuacjach nietypowych z pomocą nauczyciela;
- l) stosuje podstawowe pojęcia i prawa ujmowane za pomocą terminologii właściwej dla danej dziedziny wiedzy, wypowiada się klarownie w stopniu zadowalającym, popełnia nieliczne usterki stylistyczne.

Czytanie i słuchanie:

- Odróżnić retorykę od erystyki;
- Objaśnić mechanizmy powstawania wypowiedzi ironicznej;
- Rozpoznać i określić typ nadawcy i typ adresata tekstu;
- Rozpoznać charakterystyczne cechy stylu i języka tekstu;
- Nazwać środki językowe i określić ich funkcje w tekście;
- Wskazać cechy gatunkowe tekstu.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wyszukać różnorodne pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu;
- Sporządzić poprawny opis bibliograficzny książki i artykułu oraz zapisów elektronicznych;
- Korzystać z różnorodnych źródeł informacji.

Świadomość językowa:

- Omówić relacje pomiędzy różnymi podsystemami języka;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Przyporządkować charakterystyczne środki językowe poszczególnym funkcjom językowym;
- Przedstawić pochodzenie polszczyzny;
- Objaśnić pojęcie neosemantyzacji;
- Wskazać niewerbalne środki komunikacji;
- Wymienić podstawowe typy stylizacji.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Wymienić głównych twórców kultury (nauki, sztuki, filozofii) i ich dzieła w omawianych epokach;
- Określić funkcje środków językowych zastosowanych w tekście;
- Wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- Zdefiniować tragizm, komizm i groteskę jako kategorie estetyczne, odwołując się do omówionych utworów.

Interpretacja i wartościowanie:

- Wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- Porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka, odwołując się do utworów literackich;
- Opisać omawiane motywy i toposy, np. : jednostka wobec despotyzmu, piekło (zaświaty), wędrówka, szatan, świat jako teatr, człowiek jako boże igrzysko, odwołując się do omówionych utworów;
- Opisać różne realizacje dydaktycznej funkcji literatury, odwołując się do poznanych tekstów;
- Wskazać nawiązania do światopoglądu i estetyki omawianych epok literackich oraz objaśnić przyczynę ich występowania;
- Rozpoznać nawiązania do idei omawianych dzieł literackich z różnych epok w literaturze współczesnej;
- Ocenić postawy bohaterów literackich.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Selekcjonować materiał, przywoływać tylko informacje istotne z punktu widzenia tematu;
- Posługiwać się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką oraz językoznawczą;
- Sformułować hipotezę badawczą w odniesieniu do tematu;
- Podsumować rozważania (uogólnić wnioski wynikające z analizy i interpretacji tekstu);

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Łączyć akapity, używając wskaźników zespolenia;
- Posługiwać się poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni);
- Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji wypowiedzi;
- Przestrzegać zasad etykiety językowej podczas rozmowy, dyskusji, negocjacji;
- Zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce;
- Aktywnie uczestniczyć w większości lekcji.

4. stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- j) opanował zakres materiału programowego ograniczony do treści podstawowych (w zakresie odtwarzania 50 proc.), rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania logiczne między treściami;
- k) rozwiązuje/wykonuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności;
- l) posiada przeciętny zasób słownictwa, język zbliżony do potocznego, mała kondensacja i klarowność wypowiedzi.

Czytanie i słuchanie:

- Określić funkcję środków językowych w tekście retorycznym;
- Rozpoznać ironię w tekście;
- Sformułować tezę tekstu bądź fragmentu tekstu;
- Podać argumenty na rzecz tezy;
- Odróżnić argumenty od przykładów oraz tezę od hipotezy;
- Rozpoznać relacje kompozycyjne między poszczególnymi fragmentami (akapitami) tekstu;
- Oddzielić informacje od opinii;
- Wskazać przyczyny i skutki.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wyszukać podstawowe pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu;
- Samodzielnie korzystać ze słowników i leksykonów.

Świadomość językowa:

- Rozpoznać w tekście sześć elementów aktu komunikacji językowej;
- Określić dominującą w tekście funkcję wypowiedzi;
- Objaśnić, na czym polega specyfika budowy języka jako systemu znaków;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- Podać genezę i objaśnić znaczenie najczęściej pojawiających się w tekstach związków frazeologicznych o różnym pochodzeniu;
- Wskazać w tekście staropolskim archaizmy fonetyczne, leksykalne i składniowe;
- Rozpoznać w tekście synonimię, homonimię, antonimię i polisemię;
- Objaśnić pojęcie stylizacji.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Określić tematykę wszystkich omawianych utworów literackich;
- Podać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych;
- Objaśnić różnicę między literaturą a publicystyką oraz literaturą a retoryką;
- Wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków literackich;
- Scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich.

Interpretacja i wartościowanie:

- Powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi;
- Rozpoznać cechy charakterystyczne sztuki poszczególnych epok;
- Opisać motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów;
- Wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich;
- Odczytać nawiązania biblijne oraz mitologiczne w omawianych utworach z literatury współczesnej;
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w omawianych dziełach literackich.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Ułożyć szkicowy plan oraz przygotować na jego podstawie wypowiedź ustną bądź pisemną;
- Skomponować wypowiedź składającą się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
- Formułować wnioski interpretacyjne oparte na samodzielnej analizie tekstu;
- Zastosować czytelny podział akapitowy w pracy pisemnej;
- Posługiwać się cytatami w funkcji argumentacyjnej;
- Posługiwać się na ogół poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni);
- Zabrać głos w dyskusji;
- Wykonać bez pomocy nauczyciela większość ćwiczeń i zadań realizowanych na zajęciach.

5. stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- p) ma niepełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
- q) słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, brak umiejętności wyjaśniania zjawisk, przy pomocy nauczyciela podejmuje próby analizy podstawowych problemów naukowych, posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, liczne błędy, trudności w formułowaniu myśli;
- r) posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
- s) słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, brak umiejętności wyjaśniania zjawisk;
- t) posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, liczne błędy, trudności w formułowaniu myśli.

Czytanie i słuchanie:

- Odtworzyć informacje sformułowane wprost;
- Odczytać sens fragmentów (zdań, grupy zdań, akapitów);
- Wyodrębnić główną myśl całego tekstu;
- Wskazać w tekście retorycznym najważniejsze środki językowe służące przekonywaniu.

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wybrać podstawowe teksty literackie służące realizacji zadanego tematu, posługując się wybranym źródłem informacji;
- Podjąć próbę znalezienia literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu.

Świadomość językowa:

- Wymienić nadawcę, odbiorcę i komunikat jako trzy najważniejsze elementy aktu komunikacji językowej;
- Odróżnić od siebie teksty pełniące funkcję informatywną, impresywną i ekspresywną;
- Objaśnić istotę znaku;
- Objaśnić istotę związku frazeologicznego;
- Odróżnić od siebie synonimy, homonimy i antonimy;
- Posługiwać się pojęciem styl.

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Przyporządkować epoce nazwiska pisarzy wskazanych w podstawie programowej oraz

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

wymienić ich dzieła;

- Przyporządkować autorowi tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- Określić tematykę utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- Odróżnić od siebie tekst liryczny, epicki, dramatyczny;
- Posługiwać się pojęciami: podmiot liryczny, adresat liryczny, narrator, dialog, monolog;
- Wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych epok gatunków literackich;
- Nazwać najważniejsze prądy umysłowe, filozoficzne i artystyczne omawianych epok oraz wskazać ich cechy;
- Wskazać w dziełach literackich zalecanych przez podstawę programową realizację wymienionych wyżej prądów;
- Streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych wskazanych w podstawie programowej;
- Scharakteryzować głównych bohaterów literackich utworów epickich i dramatycznych wskazanych w podstawie programowej;
- Rozpoznać najważniejsze środki i zabiegi stylistyczne w utworach literackich omawianych epok (epitet, metafora, porównanie, apostrofa, pytanie retoryczne);
- Zanalizować utwory wskazane w podstawie programowej, uwzględniając najważniejsze kategorie opisu (podmiot / adresat liryczny, narrator, świat przedstawiony).

Analiza i interpretacja tekstów kultury. Interpretacja i wartościowanie:

- Określić przybliżone ramy chronologiczne omawianych epok;
- Objaśnić znaczenie nazw epok literackich;
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w dziełach literackich wskazanych w podstawie programowej;

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i w piśmie;
- Wypowiadać się w mowie i w piśmie na zadany temat, w sposób świadczący o co najmniej częściowym zrozumieniu tematu;
- Odnieść się w wypowiedzi do tekstów literackich;
- Podjąć próbę skomponowania wypowiedzi składającej się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
- Samodzielnie prowadzić zeszyt przedmiotowy;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

– Zrealizować przynajmniej połowę obowiązkowych zadań przewidzianych przez nauczyciela.

Dopuszczalne: konieczność pomocy ze strony nauczyciela podczas realizacji zadań, ubogi komentarz, stereotypowość sądów, streszczanie utworu zamiast analizy i interpretacji, drobne błędy rzeczowe, błędy kompozycyjne (np. brak proporcji między poszczególnymi elementami pracy, brak logicznej spójności tekstu, brak wstępu lub zakończenia), błędy stylistyczne, składniowe, frazeologiczne, fleksyjne, interpunkcyjne i ortograficzne.

6. stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- j) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawami programowymi, a braki w wiadomościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- k) nie jest w stanie rozwiązać/wykonać zadań o niewielkim elementarnym stopniu trudności;
- l) nie skorzystał z pomocy szkoły, nie wykorzystał szans uzupełnienia wiedzy i umiejętności.

VII Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny z języka polskiego dla uczniów korzystających z podręcznika *Ponad słowami* wyd. Nowa Era ([I klasa po szkole podstawowej](#)).

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 1 część 1

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącego propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w pierwszym semestrze klasy 1. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

* zakres rozszerzony

	materiał obligatoryjny
	materiał fakultatywny

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
STAROŻYTNOŚĆ – O EPOCE					
2. Fundamenty kultury europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>antyk</i>, <i>klasycyzm</i>, <i>monoteizm</i> i 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić kręgi kulturowe starożytnej Europy i je 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić symboliczne znaczenie Aten, Rzymu i 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedać się na temat fundamentalnej roli 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić znaczenie prawa rzymskiego dla

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	<i>politeizm, judaizm i chrześcijaństwo</i> • określić ramy czasowe epoki	scharakteryzować	Jerozolimy • wypowiedzieć się na temat greckich filozofów	starożytności klasycznej w historii kultury europejskiej	rozwoju późniejszych kodyfikacji prawnych
3. Grecja, Rzym	• wyjaśnić pojęcia: <i>polis, demokracja, prawo, obywatel</i>	• omówić złoty wiek Aten • wymienia osiągnięcia starożytnych Greków • wymienia osiągnięcia starożytnych Rzymian	• omówić różnice pomiędzy kulturą Grecji i Rzymu • wyjaśnić, na czym polegał antropocentryzm cywilizacji antyku	• wyjaśnić pojęcie <i>kalokagatia</i> • wypowiedzieć się na temat idei kształtujących życie starożytnych	• podjąć dyskusję na temat wpływu starożytności na współczesność
4. Filozofia antyczna	• wymienić najważniejszych filozofów starożytnej Grecji: Sokratesa, Platona i Arystotelesa • wyjaśnić etymologię oraz znaczenie słowa <i>filozofia</i> • wyjaśnić pojęcie <i>cnoty</i>	• wymienić podstawowe założenia filozofii Sokratesa, Platona, Arystotelesa • wymienić najważniejsze założenia szkoły filozoficznej stoików, epikurejczyków i sceptyków	• wyjaśnić, na czym polegał przełomowy charakter działalności Sokratesa i omówić jego metodę filozoficzną • omówić dualistyczną koncepcję świata według Platona	• wypowiedzieć się na temat znaczenia działalności Arystotelesa	• omówić wpływ filozofii starożytnych na epoki późniejsze
5. i 6. Sztuka antyku	• rozpoznać najważniejsze zabytki starożytnej Grecji i Rzymu • wymienić cechy antycznego ideału piękna	• przedstawić główne cechy sztuki antycznej • wyjaśnić, jak Grecy rozumeli piękno • wymienić innowacje architektoniczne wprowadzone przez Rzymian	• omówić znaczenie harmonii w sztuce antyku • wytłumaczyć, co to jest kanon • objaśnić pojęcie <i>mimesis</i> jako kategorii sztuki antycznej	• dokonać analizy dzieła sztuki według następujących kryteriów: stosunek do natury, kompozycja, sposób ukazania tematu, kontekst kulturowy i filozoficzny	• rozróżnić okresy klasyczny i hellenistyczny w historii sztuki starożytnej Grecji i przyporządkować im konkretne dzieła
7. Teatr antyczny	• wymienić rodzaje literackie i zdefiniować dramat • wskazać podstawowe elementy	• rozróżnić antyczne gatunki dramatyczne: tragedię, komedię i dramat satyrowy	• przedstawić historię narodzin teatru • swobodnie posługiwać się pojęciami: <i>dytyramb, koryfeusz, agon,</i>	• określić rolę trzech pisarzy w rozwoju dramatu: Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa	• wyjaśnić etymologię słowa <i>tragedia</i> • omówić wpływ tragików greckich: Ajschylosa,

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	<p>budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegała zasada trzech jedności • wymienić przynajmniej dwa tytuły tragedii Sofoklesa: <i>Król Edyp</i> i <i>Antygona</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos • przedstawić budowę dramatu antycznego 	<p><i>chór, koturny, maska, deus ex machina, amfiteatr</i></p>		<p>Eurypidesa i Sofoklesa oraz komediopisarza Arystofanesa na rozwój teatru</p>
STAROŻYTNOŚĆ – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
<p>8. Wprowadzenie do literatury starożytnej Grecji i Rzymu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czytać ze zrozumieniem tekst informacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • referować informacje pozyskane z tekstu informacyjnego • wymienić twórców literatury starożytnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić gatunki literatury starożytnej 	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować pojęcia: mit, symbol, <i>sacrum</i>, <i>profanum</i>, rodzaje literackie, epika, liryka, dramat, poezja tyrtejska, anakreontyk, <i>mimesis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić podstawowe wątki i tematy podejmowane przez starożytnych twórców literatury
<p>9., 10. i 11. Mitologia grecka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejszych bogów greckich: Zeus, Posejdon, Hades, Hera, Hestia, Demeter, Afrodyta, Apollo, Ares, Atena, Hermes i Hefajstos • scharakteryzować najważniejszych bogów olimpijskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>mit</i> na tle wierzeń świata starożytnego • odróżnić mit od legendy i baśni • omówić rodzaje mitów: kosmogoniczne, teogoniczne, antropogeniczne oraz genealogiczne, i podać ich konkretne przykłady • wymienić frazeologizmy pochodzące z mitologii i objaśnić ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować mit o Orfeuszu • omówić znaczenie mitów dla starożytnych Greków • omówić kondycję człowieka w starożytnym świecie w świetle mitów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>archetyp</i> w kontekście mitu o Orfeuszu • wskazać archetypy w innych mitach greckich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać i omówić antyczne toposy w kulturze współczesnej

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

<p>12. Konteksty i nawiązania – Zbigniew Herbert, <i>H. E. O.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść tekstu • wskazać narratora • omówić świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów tekstu • wskazać nawiązania do mitu o Orfeuszu 	<ul style="list-style-type: none"> • określić problematykę utworu • omówić rolę nawiązań do mitu o Orfeuszu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować treści symboliczne i metaforyczne utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretować role opozycji światła i mroku w kreacji Orfeusza
<p>*13., 14. i 15. Mitologia starożytnych Rzymian</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować mity rzymskie • scharakteryzować najważniejszych rzymskich bogów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać terminy pochodzące z mitologii rzymskiej obecne we współczesnym języku • wskazać wpływy greckie na mitologię rzymską 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić różnice pomiędzy mitologią grecką a rzymską 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zależności pomiędzy wierzeniami starożytnych Rzymian a ich priorytetami 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić rodzaje i znaczenie wpływów na światopogląd starożytnych Rzymian
<p>16. i 17. Homer, <i>Iliada</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>epos</i> • wymienić najważniejszych bohaterów <i>Iliady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy eposu homeryckiego • wymienić cechy stylu homeryckiego • omówić kompozycję <i>Iliady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat obrazu człowieka ukazanego w <i>Iliadzie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję dotyczącą tezy, że <i>Iliada</i> ukazuje tragiczną koncepcję ludzkiego losu
<p>18. Konteksty i nawiązania – George R.R. Martin, <i>Nawałnica mieczy. Krew i złoto</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony • wskazać narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów fragmentu • wskazać we fragmencie cechy powieści <i>fantasy</i> • omówić kompozycję fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać fragment ze sceną pojedynku opisaną w <i>Iliadzie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować prezentację na temat sposobów przedstawiania pojedynków w kulturze
<p>19. Konteksty i nawiązania – <i>Troja</i> w reżyserii Wolfganga Petersena</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść filmu • opisać scenariusz filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów filmu • omówić kompozycję dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia bohaterów • porównać treść filmu z treścią mitu trojańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat środków filmowych użytych w dziele 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat rzetelności i jakości filmu
<p>20. Homer,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy eposu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki językowe użyte 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić różne sposoby

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

<i>Odyseja</i>	treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>epos</i> • wymienić najważniejszych bohaterów <i>Odysei</i>	homeryckiego • wymienić cechy stylu homeryckiego • omówić kompozycję <i>Odysei</i>	we fragmencie i omówić ich funkcję • wskazać i omówić archetypy obecne we fragmencie	się na temat obrazu człowieka i jego losu ukazanego w <i>Odysei</i>	przedstawiania motywu wędrówki w kulturze
21. i 22. Ćwiczenie umiejętności – interpretacja tekstu	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst
23., 24., 25. i 26. <i>Antyгона</i> Sofoklesa	• streścić <i>Antygonę</i> Sofoklesa • wymienić racje Kreona i racje Antyfony	• wskazać w tekście elementy budowy dramatu antycznego • omówić zasadę trzech jedności na przykładzie utworu Sofoklesa • scharakteryzować głównych bohaterów • wymienić funkcje chóru w dramacie antycznym na przykładach z tekstu	• wytłumaczyć tragizm w kontekście utworu • na przykładzie działań Kreona określić funkcjonowanie ironii tragicznej • przedstawić istotę winy tragicznej w odniesieniu do losów głównych bohaterów	• analizować koncepcję człowieka i losu w świecie starożytnych Greków, odnosząc się do <i>Antyfony</i> • posługiwać się pojęciem <i>hybris</i> przy charakteryzowaniu postaci Kreona i Antyfony • objaśnić zagadnienie <i>katharsis</i> jako jednej z podstawowych kategorii tragedii greckiej	• streścić mit o rodzie Labdakidów • wyjaśnić, na czym polega zasada <i>decorum</i> na przykładzie <i>Antyfony</i>
*27., 28. i 29. Arystofanes, <i>Chmury</i>	• zrelacjonować treść komedii Arystofanesa • przedstawić genezę utworu	• omówić kompozycję <i>Chmur</i> • scharakteryzować bohaterów komedii • wymienić elementy składające się na komizm utworu	• omówić konflikt racji w <i>Chmurach</i> • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia Sokratesa	• wypowiedzieć się na temat antycznego sporu filozofii z poezją	• podjąć dyskusję na temat sposobu przedstawienia poglądów Sokratesa

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		<ul style="list-style-type: none"> wskazać w utworze cechy komedii greckiej 			
30. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> porządkować informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> przetwarzać informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać główny problem w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora prezentować i uzasadnić własne sądy 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć polemikę
*31. Platon, <i>Państwo</i>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polegało państwo idealne według Platona opisać, jak według Platona wygląda poznanie prawdy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić metaforyczne znaczenie opowieści o jaskini omówić relacje pomiędzy rzeczywistością materialną a idealną 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić funkcję dialogu dla wymowy fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat koncepcji przedstawionej przez Platona
*32. Najstarsza teoria literatury – <i>Poetyka</i> Arystotelesa	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu wyjaśnić pojęcie: <i>poetyka normatywna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję dzieła wymienić najważniejsze założenia <i>Poetyki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie: <i>mimesis</i> wyjaśnić, na czym polega epizodyczność fabuły 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić i omówić sposoby wywołania <i>katharsis</i> omówić funkcję mitów w literaturze 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję poetyki normatywnej w procesie twórczym
*33. O sile argumentów – <i>Retoryka</i> Arystotelesa	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu wyjaśnić pojęcie: <i>retoryka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję dzieła wymienić cechy wypowiedzi retorycznej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić i omówić trzy grupy środków, za pomocą których mówca może przekonać kogoś do swojej racji 	<ul style="list-style-type: none"> przygotować wypowiedź retoryczną według wskazówek Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat przydatności retoryki w różnych sytuacjach
34. Nieśmiertelność poety – liryka Horacego	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić postać Horacego wyjaśnić pochodzenie pojęcia <i>mecenas sztuki</i> w nawiązaniu do biografii Horacego wyjaśnić pojęcie <i>horacjanizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówić cechy charakterystyczne pieśni rozpoznać rodzaj liryki omawianych utworów, jego adresata, sposób kreacji podmiotu lirycznego i sytuacji lirycznej 	<ul style="list-style-type: none"> określić problematykę utworów umieścić treść utworu w kontekście poznanych filozofii wskazać środki wyrazu artystycznego zastosowane w utworze i określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć pisemną analizę i interpretację wiersza Horacego 	<ul style="list-style-type: none"> przywołać szerokie konteksty i nawiązania

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

35. Poeta w świecie współczesnym – <i>Na odejście poety i pociągu osobowego</i> Tadeusza Różewicza	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść wiersza wskazać podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać topos literacki obecny w wierszu wskazać środki językowe zastosowane w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> formułować problem zaprezentowany w wierszu interpretować tytuł utworu omówić funkcję środków językowych zastosowanych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat dialogu z tradycją zaprezentowanego w wierszu interpretować utwór 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat dwóch wizji sztuki: Horacego i Różewicza
*36. i 37. Mitologiczne początki Rzymu – <i>Eneida</i> Wergiliusza	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentów wymienić głównych bohaterów <i>Eneidy</i> przedstawić genezę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować bohaterów fragmentów omówić kompozycję <i>Eneidy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polega parenetyczny charakter utworu wskazać środki językowe zastosowane w utworze i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> omówić relację Eneasza i Dydony w kontekście priorytetów starożytnych Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> porównać Eneasza i Odyseusza
*38. <i>Eneida</i> z innego punktu widzenia – <i>Lawinia</i> Ursuli Le Guin	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu omówić świat przedstawiony wskazać narratora 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować bohaterów fragmentu wypowiedzieć się na temat funkcji narracji pierwszoosobowej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić problematykę fragmentu omówić sposób reinterpretacji mitu omówić portret psychologiczny bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować fragment w kontekście krytyki feministycznej 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat sposobu przedstawiania kobiet w kulturze
STAROŻYTNOŚĆ – NAUKA O JĘZYKU					
39. Język a inne systemy znaków	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje znaków definiować znaki naturalne i konwencjonalne 	<ul style="list-style-type: none"> omówić język jako system znaków 	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się różnymi kodami ikonicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> porównać różne formy przekazywania informacji 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny nieporozumień językowych
40. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenie umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się nowo poznany słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań rozdzielić rodzaje kodów (języków) 	<ul style="list-style-type: none"> poszerzyć świadomość językową 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową 	<ul style="list-style-type: none"> sprawnie posługiwać się językiem
STAROŻYTNOŚĆ – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
41. Wypowiedź argumentacyjna	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić strukturę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposoby budowania 	<ul style="list-style-type: none"> zaproponować argumenty do podanej tezy i 	<ul style="list-style-type: none"> zbudować spójną, poprawną i 	

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

jna	argumentacyjnej • wymienić rodzaje argumentów	spójności między zdaniami • rozwinąć zaproponowaną argumentację	podeprzeć je przykładami	przekonującą wypowiedź argumentacyjną	
42. Jak skutecznie przemawiać?	• przedstawić strukturę przemówienia • wymienić środki retoryczne	• przedstawić zależności pomiędzy sposobem budowania przemówienia a sytuacją komunikacyjną	• budować przemówienie podążając za wskazówkami	• wygłosić spójne przemówienie dostosowane do sytuacji komunikacyjnej	
STAROŻYTNOŚĆ – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
43. i 44. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
BIBLIA – O EPOCE					
45. Biblia – wiadomości wstępne	• wymienić religie, wywodzące się z Biblii • określić podstawowe podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem	• wyjaśnić pojęcie <i>Testament</i> w odniesieniu do Biblii • przedstawić podział ksiąg biblijnych i podać przykłady • wyjaśnić pojęcia: <i>kanon</i> , <i>apokryf</i> • podać przykłady frazeologizmów w wywodzących się z Biblii	• omówić różnice między Starym a Nowym Testamentem • wyjaśnić, czym są Ewangelie i wymienić ewangelistów • wymienić przekłady Biblii • wymienić cechy stylu biblijnego	• wypowiedzieć się na temat roli Biblii w kulturze • omówić funkcje Biblii – sakralną, poznawczą i estetyczną	• wyczerpująco opisać jedną z religii, wywodzących się z Biblii • wymienić święte księgi innych religii
BIBLIA – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
46. Księga Rodzaju – dzieje początków świata i ludzkości	• zrelacjonować powstanie świata i człowieka według Biblii	• wyjaśnić znaczenie frazeologizmu <i>zakazany owoc</i> • zdefiniować pojęcia: <i>genesis</i> ,	• porównać biblijny opis stworzenia świata i człowieka z opisem mitologicznym	• interpretować opowieść o zerwaniu owocu z drzewa zakazanego (grzechu	• formułować wypowiedź na temat wolnej woli w kontekście opowieści o grzechu

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		<i>patriarcha</i>		pierworodnym)	pierworodnym
47. Konteksty i nawiązania – <i>Co się naprawdę wydarzyło w ogrodzie Eden</i> Harolda S. Kushnera	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentów tekstu Harolda Kushnera zrelacjonować treść historii o grzechu pierworodnym 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać podobieństwa i różnice, które autor eseju dostrzega między ludźmi a zwierzętami 	<ul style="list-style-type: none"> określić funkcję pytań w tekście Harolda Kushnera porównać autorską interpretację historii biblijnej z interpretacją kanoniczną 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat autorskiej interpretacji historii o grzechu pierworodnym 	
48. Konteksty i nawiązania – <i>Prawiek i inne czasy</i> Olgi Tokarczuk	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu omówić świat przedstawiony wskazać narratora 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać elementy realistyczne i fantastyczne we fragmencie wskazać motywy biblijne we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> omówić cel gry opisanej we fragmencie przedstawić problematykę fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować treści niedosłowne fragmentu wypowiedzieć się na temat funkcji mitu kosmogonicznego w życiu wspólnoty 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać szerokie konteksty i nawiązania
49. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> przetwarzać i porządkować informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać główny problem w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować i uzasadniać własne sądy 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć polemikę
50. Rozważania o cierpieniu – Księga Hioba	<ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć historię Hioba przedstawić kompozycję Księgi Hioba 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować Hioba omówić relacje między Hiobem a Bogiem na podstawie fragmentu Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować przemianę postawy Hioba po rozmowie z Bogiem 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat sensu cierpienia i zgody Boga na istnienie zła (teodycei) 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób przedstawiania cierpienia w kulturze popularnej interpretować obraz Léona Bonnata w kontekście historii Hioba
51. Dociekanie sensu ludzkiego życia w Księdze Koheleta	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, kim był Kohelet zrelacjonować fragment 	<ul style="list-style-type: none"> nazwać środki stylistyczne użyte we fragmencie wskazać rady Koheleta, jak należy przeżywać swój los 	<ul style="list-style-type: none"> określić funkcję środków stylistycznych użytych we fragmencie określić problematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować teologiczną wymowę Księgi Koheleta wskazać podobieństwa pomiędzy radami Koheleta a radami greckich filozofów 	<ul style="list-style-type: none"> omówić obraz Adriaena van Utrechta w kontekście omawianego utworu
52.	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> sklasyfikować 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć 	<ul style="list-style-type: none"> omówić obraz 	<ul style="list-style-type: none"> porównać

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

Poezja biblijna – Księga Psalmów	przyporządkować psalmy do liryki • określić rodzaj liryki oraz nadawcę i adresata psalmów • definiować pojęcia: <i>psalm</i> , <i>psalterz</i>	psalmy według poznanych kryteriów • podać przykłady paralelizmów	się na temat związku psalmów z muzyką • odnaleźć środki stylistyczne zastosowane w psalmach i omówić ich funkcje	Boga wyłaniający się z psalmów	tłumaczenia psalmów (z Biblii Tysiąclecia, Jana Kochanowskiego i Czesława Miłosza)
53. Interpretacja tekstu – ćwiczenia	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst
54. Konteksty i nawiązania – Wojciech Wencel, <i>Psalm</i>	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać adresata lirycznego	• wskazać środki językowe	• omówić, jakimi środkami językowymi został osiągnięty patos w wierszu • określić funkcję środków stylistycznych	• omówić koncepcję Boga i człowieka przedstawioną w wierszu	• wskazać szerokie konteksty i nawiązania
55. Biblijne oblicza miłości – Pieśń nad Pieśniami	• uzasadnić przynależność Pieśni do liryki • zrelacjonować treść fragmentu	• scharakteryzować relacje między Oblubieńcem a Oblubienicą • w kontekście utworu wyjaśnić pojęcie <i>miłość zmysłowa</i>	• omówić oddziaływanie Pieśni na zmysły, podając cytaty z tekstu • odnaleźć środki stylistyczne zastosowane w Pieśni i określić ich funkcję	• podjąć dyskusję na temat przynależności Pieśni do kanonu biblijnego • wypowiedzieć się na temat alegorycznej interpretacji Pieśni	• porównać opis miłości zaprezentowany w Pieśni z wybranymi utworami miłosnymi z kręgu popkultury • opisać Oblubienicę z obrazu Rossettiego i porównać ją z literackim pierwowzorem postaci w Biblii
56. Wizja końca świata w Apokalipsie św. Jana	• streścić Księgę Apokalipsy na podstawie przeczytanych fragmentów	• opisać jeźdźców Apokalipsy i scharakteryzować ich na podstawie ryciny	• wskazać główne cechy stylu Apokalipsy • interpretować symbole i alegorie, znajdujące się w	• wypowiedzieć się na temat sposobów obrazowania i wywoływania nastroju grozy	• stworzyć w formie pisemnej analizę porównawczą Apokalipsy i dowolnego

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		Albrechta Dürera • zdefiniować pojęcie <i>eschatologii</i>	omawianych fragmentach	w Apokalipsie • porównać biblijną Apokalipsę z innymi przedstawieniami końca świata	dzieła prezentującego koniec świata (literackiego, malarskiego bądź filmowego)
57. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia	• posługiwać się nowo poznany słownictwo	• wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań	• poszerzyć świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• sprawnie posługiwać się językiem
58. Konteksty i nawiązania – Cormac McCarthy, <i>Droga</i>	• zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony	• scharakteryzować bohaterów tekstu • wyjaśnić pojęcie <i>postapokaliptyczny</i>	• porównać rzeczywistość opisaną we fragmentach z Apokalipsą św. Jana	• omówić przesłanie płynące z tekstu • analizować postawy i emocje bohaterów w obliczu katastrofy	• przedstawić wybrany tekst kultury opisujący rzeczywistość postapokaliptyczną
59. Filmowe nawiązanie do Biblii – <i>Dekalog I</i> Krzysztofa Kieślowskiego	• zrelacjonować treść filmu	• podjąć dyskusję o postawie filmowego Krzysztofa	• wypowiedzieć się na temat dialogów, narracji i kadrowania w filmie • analizować rolę przypadku w konstrukcji fabuły	• interpretować postać graną w filmie przez Artura Barcisia • podjąć dyskusję na temat hierarchii wartości we współczesnym świecie	• wypowiedzieć się na temat innego filmu z cyklu <i>Dekalog</i>
BIBLIA – NAUKA O JĘZYKU					
60. Akt komunikacji językowej	• zdefiniować akt komunikacji językowej • wymienić, co składa się na akt komunikacji	• wyjaśnić, co należy zrobić, aby komunikat był dobrze zrozumiany	• omówić funkcję mowy ciała w procesie komunikacji	• omówić wpływ sytuacji społecznej na jakość aktu komunikacji	
61. Informacja, prośba czy zakłęcie? Funkcje wypowiedzi.	• wymienić funkcje wypowiedzi	• scharakteryzować poszczególne funkcje wypowiedzi	• określić funkcje dominujące w danej wypowiedzi	• wyszukać w tekście przykłady poszczególnych funkcji wypowiedzi	
BIBLIA – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
62. Jak napisać	• wymienić rodzaje	• preredagować	• stworzyć plan odtwórczy	• stworzyć plan twórczy tekstu	

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

plan twórczy i odtwórczy tekstu?	planów • wymienić cechy dobrze przygotowanego planu	podany plan	tekstu		
BIBLIA – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
63. i 64. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
ŚREDNIOWIECZE – O EPOCE					
65. Średniowiecze – wprowadzenie do epoki	• objaśnić etymologię nazwy epoki • wymienić najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • wyjaśnić pojęcia: <i>teocentryzm</i> , <i>feudalizm</i> • wymienić fazy średniowiecza	• omówić najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • wymienić średniowieczne wzorce osobowe • porównać ramy czasowe średniowiecza polskiego i europejskiego • scharakteryzować średniowieczny system szkolny • wyjaśnić pojęcie: <i>Biblia pauperum</i>	• analizować specyfikę periodyzacji polskiego średniowiecza • omówić średniowieczny uniwersalizm, teocentryzm oraz dualizm	• interpretować rolę karnawału	• opisać wpływ antyku i kultury arabskiej na średniowiecze
66. i 67. Sztuka średniowieczna	• rozpoznać najważniejsze zabytki polskiego i europejskiego średniowiecza	• wymienić podstawowe cechy stylu romańskiego i gotyckiego • podać przykłady zabytków polskiego i europejskiego średniowiecza • posługiwać się	• wyjaśnić i zilustrować przykładami parenetyczny i anonimowy charakter sztuki średniowiecznej • omówić alegorię i podać jej przykłady • posługiwać się następującymi terminami:	• analizować średniowieczne dzieło sztuki według podanych kryteriów	• odróżnić styl romański od gotyckiego • wymienić cechy stylu bizantyjskiego i podać jego przykłady • wypowiedzieć się na temat muzyki średniowiecznej

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		następującymi terminami: <i>plaskorzeźba, rzeźba pełnofigurowa, fresk, pieta, ikona, nawa, ołtarz, prezbiterium, apsyda, katedra, przypora, rozeta, witraż, portal</i>	<i>symultanimizm, iluminatorstwo, miniatura, chorał, bazylika</i>		
68. Interpretacja tekstu – ćwiczenia	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst
ŚREDNIOWIECZE – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
69. <i>Bogurodzica</i> – najstarszy polski utwór poetycki	• przeczytać ze zrozumieniem <i>Bogurodzicę</i> • wskazać przykłady archaizmów w utworze	• rozpoznać podmiot liryczny oraz adresata utworu • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe	• omówić kompozycję utworu • omówić funkcję <i>Bogurodzicy</i> w średniowiecznej Polsce	• odnaleźć w treści <i>Bogurodzicy</i> motyw <i>deesis</i> i odnieść go do sztuk plastycznych • omówić formę wiersza	• wskazać podobieństwa między motywem <i>deesis</i> w <i>Bogurodzicy</i> a tym przedstawionym na ikonie
70. Ludzki wymiar cierpienia Matki Boskiej w <i>Lamencie świętokrzyskim</i>	• zrelacjonować treść <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> • wskazać przykłady archaizmów w utworze	• określić sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów utworu • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe	• scharakteryzować Maryję jako matkę • omówić motyw <i>Stabat mater</i> w wierszu	• porównać obrazy Maryi z <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> i z <i>Bogurodzicy</i>	• porównać obrazy męki Pańskiej przedstawione w <i>Lamencie świętokrzyskim</i> i na obrazie Grünewalda • wypowiedzieć się na temat obrazu Żydów w tekście <i>Lamentu</i>
71. Średniowieczny ideał ascety – <i>Legenda o</i>	• streścić żywot św. Aleksego • wskazać przykłady	• scharakteryzować świętego jako ascetę • wskazać	• wskazać w tekście typowe elementy legendy hagiograficznej	• podjąć dyskusję na temat aktualności ascezy oraz	• opisać inne przykłady ascezy średniowiecznej

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

<i>św. Aleksym</i>	archaizmów w utworze	archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i słowotwórcze		sensu takiej drogi do świętości • omówić parenetyczny charakter utworu	• omówić rolę świętych w życiu ludzi średniowiecza
72. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• porządkować informacje zawarte w tekście	• przetwarzać informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora • prezentować i uzasadnić własne sądy	• podjąć polemikę
73. Konteksty i nawiązania – <i>Opowieść małżonki świętego Aleksiego Kazimiery Hłakowiczówny</i>	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego • rozpoznać kontekst literacki wiersza	• określić typ liryki • scharakteryzować podmiot liryczny i adresata utworu	• porównać legendę średniowieczną z poetyckim komentarzem współczesnej poetki	• omówić kontekst kulturowy wykorzystany w wierszu	• stworzyć pisemną analizę i interpretację wiersza
74. Motyw tańca śmierci w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>	• streścić utwór • wskazać przykłady archaizmów w utworze	• opisać obraz śmierci przedstawiony w utworze, posługując się przy tym terminem <i>alegoria</i> • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe	• omówić motyw <i>danse macabre</i> • wyjaśnić przyczyny popularności motywu śmierci w średniowieczu • w kontekście utworu wyjaśnić pojęcia: <i>memento mori</i> i <i>ars moriendi</i>	• na podstawie lektury omówić światopogląd ludzi średniowiecza • omówić utwór jako satyrę społeczną • wypowiedzieć się na temat „czarnej śmierci” w średniowieczu	• porównać motyw <i>danse macabre</i> przedstawiony w <i>Rozmowie z jego ujęciem na obrazie Bernta Notkego</i>
75. Konteksty i nawiązania – <i>Śmierć i co potem</i> Terry’ego Pratcheta	• zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony	• scharakteryzować bohaterów • omówić zachowanie bohatera w chwili śmierci	• omówić pogląd Śmierci na przemiany cywilizacyjne • porównać sposób przedstawienia śmierci w utworze Terry’ego Pratcheta i w	• omówić uniwersalną wymowę fragmentu	• przedstawić alegoryczny obraz śmierci w innych tekstach kultury

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>		
*76. Tryumf śmierci w <i>Siódmej pieczęci</i> Igmara Bermana	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść filmu odnaleźć nawiązania do kultury i obyczajowości średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tytuł i objaśnić jego funkcję w kontekście filmu wyjaśnić pojęcia: <i>personifikacja, taniec śmierci</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać w filmie konwencję moralitetu i ją omówić w kontekście filmu wyjaśnić pojęcie <i>teodycea</i> 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować przesłanie filmu 	<ul style="list-style-type: none"> przywołać szerokie konteksty i nawiązania
77. Świętość afirmacyjna – św. Franciszek	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentów opisać postać św. Franciszka z Asyżu 	<ul style="list-style-type: none"> porównać postawy dwóch świętych: św. Franciszka i św. Aleksego wyjaśnić reakcję zwierząt na słowa św. Franciszka 	<ul style="list-style-type: none"> omówić problematykę utworu omówić funkcję elementów fantastycznych 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować metaforyczne znaczenie utworu wyjaśnić pojęcie: <i>franciszkanizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować scenę z życia św. Franciszka ukazaną na fresku Giotta
78. Konteksty i nawiązania – <i>Imię róży</i> Umberto Eco	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentów omówić świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> porównać dwie wersje historii o kazaniu św. Franciszka do ptaków 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać problemy społeczne poruszone we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać i omówić uniwersalne problemy poruszone we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat roli autorytetów
79. Ideał rycerza – <i>Pieśń o Rolandzie</i>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentów przedstawić genezę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejszych bohaterów <i>Pieśni o Rolandzie</i> scharakteryzować Rolanda omówić kompozycję utworu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić Rolanda jako wzorzec osobowy rycerza wskazać w utworze cechy eposu rycerskiego omówić elementy <i>ars moriendi</i> obecne w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać i omówić symbole obecne w pieśni porównać wzorzec wojownika współczesnego ze średniowiecznym 	<ul style="list-style-type: none"> omówić przykłady współczesnych wzorców osobowych
*80. Filozofia średniowieczna – <i>Wyznania</i> św. Augustyna	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować fragment <i>Wyznań</i> św. Augustyna przybliżyć postać św. Augustyna 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję <i>Wyznań</i> wymienić podstawowe założenia filozofii św. Augustyna wyjaśnić pojęcia: <i>asceza, iluminacja,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić naturę i pochodzenie zła 	<ul style="list-style-type: none"> porównać wyjaśnienie obecności zła w świecie zawarte w <i>Księdze Hioba</i> z interpretacją tego problemu w <i>Wyznaniach</i> św. Augustyna 	<ul style="list-style-type: none"> omówić obraz Fra Angelico w kontekście fragmentu

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		<i>dualizm duszy i ciała</i>			
*81. Filozofia średniowieczna – <i>Summa teologiczna</i> św. Tomasza z Akwinu	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować fragmenty <i>Summy teologicznej</i> przybliżyć postać św. Tomasza 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe założenia filozofii św. Tomasza wyjaśnić pojęcie: <i>scholastyka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polega opisany w tekście dowód na istnienie Boga wyjaśnić, na czym polega scholastyczny sposób myślenia 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat zastosowanej przez św. Tomasza argumentacji porównać filozofię św. Tomasza i św. Augustyna 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat aktualności poglądów głoszonych przez św. Augustyna i Tomasza
82. Średniowieczna miłość – <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i>	<ul style="list-style-type: none"> streścić podany fragment <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> wymienić najważniejszych bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję utworu sformułować zasady miłości dworskiej omówić etos rycerski na przykładzie Tristana 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnić funkcję fantastyki w utworze wyjaśnić, na czym polega tragizm Tristana i Izoldy 	<ul style="list-style-type: none"> przeanalizować specyfikę uczucia łączącego Tristana i Izoldę wypowiedzieć się na temat obyczajowości średniowiecznej na podstawie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówić topos nieszczęśliwej miłości na wybranym przykładzie z kultury współczesnej
83. Konteksty i nawiązania – Halina Poświatowska, *** [<i>tutaj leży Izold...</i>]	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść wiersza wskazać podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> opisać sytuacje liryczną w wierszu omówić aluzję literacką zastosowaną w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję wiersza sformułować tezę interpretacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> interpretować wiersz wskazać i omówić konteksty interpretacyjne porównać przesłanie wiersza i przesłanie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> napisać analizę i interpretację wiersza, uwzględniając konteksty
84. Kompetencje językowe i komunikacyjne	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się nowo poznanym słownictwem 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań 	<ul style="list-style-type: none"> poszerzyć świadomość językową 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową 	<ul style="list-style-type: none"> sprawnie posługiwać się językiem
85. Historiografia polska w średniowieczu – <i>Kronika polska</i> Galla	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować pojęcie <i>kroniki</i> zrelacjonować treść fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić dzieła polskiej historiografii średniowiecznej zdefiniować 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować dzieła polskiej historiografii średniowiecznej wypowiedzieć 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat stosunków społecznych i obyczajowości 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat wizerunku współczesnych władców w

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

Anonima	<ul style="list-style-type: none"> opisać obowiązki króla przedstawione przez kronikarza 	<p>pojęcie <i>historiografii</i></p> <ul style="list-style-type: none"> zaprezentować wzorzec władcy na podstawie charakterystyki Bolesława Chrobrego pióra Galla Anonima 	<p>się na temat <i>Kroniki polskiej</i> jako źródła historycznego</p>	<p>w średniowiecznej Polsce na podstawie <i>Kroniki polskiej</i></p> <ul style="list-style-type: none"> omówić uwarunkowania historyczne początków piśmiennictwa polskiego 	mediach
*86. Testament poetycki François Villona	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować życiorys Villona stanowiący kanwę utworu zrelacjonować treść fragmentów wskazać nadawcę i adresata ballady 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tytuł utworu wyjaśnić pojęcie – <i>testament poetycki</i> wskazać środki językowe użyte w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> określić funkcję środków językowych użytych w utworze omówić kompozycję utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić obraz przemijania zawarty w <i>Wielkim Testamencie</i> wypowiedzieć się na temat refleksji odnośnie ludzkiego życia zawartych w <i>Wielkim testamencie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przywołać szerokie konteksty i nawiązania
87. Podróż po zaświatach – <i>Boska Komedia</i> Dantego Alighieri	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentów omówić fabułę całego utworu wymienić przewodników Dantego po zaświatach 	<ul style="list-style-type: none"> omówić genezę <i>Boskiej komedii</i> wyjaśnić tajemnicę tytułu scharakteryzować narratorkę omówić kompozycję poematu wyjaśnić pojęcia: <i>poemat epicki, summa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić elementy dzieła charakterystyczne dla średniowiecza i renesansu zinterpretować alegorie obecne w poemacie 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat sposobu obrazowania w utworze wskazać źródła kulturowe, z których czerpał Dante 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego Dante uczynił swoim przewodnikiem Wergiliusza
ŚREDNIOWIECZE – NAUKA O JĘZYKU					
88. Od słowa do zdania. Czym jest gramatyka?	<ul style="list-style-type: none"> wymienić działy gramatyki 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować działy gramatyki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznawać błędy we wskazanych wypowiedziach i określać rodzaj błędu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję poszczególnych działów gramatyki w budowaniu wypowiedzi 	
*89. Jak powstał i jak rozwijał się język	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie: <i>język praindoeuropejski</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać języki należące do poszczególnych 	<ul style="list-style-type: none"> omówić zmiany kształtujące system 	<ul style="list-style-type: none"> omówić procesy językowe, które 	

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

polski?	<ul style="list-style-type: none"> wymienić grupy języków słowiańskich 	grup języków słowiańskich <ul style="list-style-type: none"> wskazać zmiany kształtujące system gramatyczny 	gramatyczny	ukształtowały podane słowa i zwroty <ul style="list-style-type: none"> wskazać w dziełach kultury dawnej dowody na zmiany językowe 	
ŚREDNIOWIECZE – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
90. Jak robić notatki?	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować notatkę syntetyzującą wymienić formy notatki syntetyzującej 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować rodzaje notatek 	<ul style="list-style-type: none"> przygotować notatkę syntetyzującą 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje notatkę syntetyzującą w formie mapy myśli 	
ŚREDNIOWIECZE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
91. i 92. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciągać wnioski określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretować wymagany materiał właściwie argumentować uogólnić, podsumować i porównać 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystać bogate konteksty formułować i rozwiązywać problemy badawcze

VIII Formy pracy z uczniami posiadającymi opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej na lekcjach języka polskiego; dotyczą specyficznych trudności w uczeniu się:

- a. dostosowanie wymagań do faktycznych możliwości ucznia, zgodnie z zaleceniami PPP;
- b. wydłużenie czasu pracy podczas sprawdzianów pisemnych, kartkówek, etc.
- c. wyjaśnienie treści poleceń - w przypadku ich niezrozumienia;
- d. zadawanie pytań pomocniczych i naprowadzających podczas odpowiedzi ustnych;
- e. dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia;
- f. tolerancyjne ocenianie błędów i strony graficznej prac pisemnych;
- g. indywidualne kryteria oceny sprawdzianów, sprawdzianów praktycznych i kartkówek, odpowiedzi ustnych, etc.;
- h. pozytywne motywowanie poprzez wskazywanie drobnych sukcesów w danym przedmiocie;
- i. dostosowanie pracy dydaktycznej do możliwości psychofizycznych i cech osobowości ucznia;
- j. stosowanie oceniania kształtującego i motywującego.

Objawy zaburzeń:

- trudności w opanowaniu techniki czytania tj.: głoskowanie, sylabizowanie, przekręcanie wyrazów, domyślanie się, wolne lub nierówne tempo, pauzy, nie zwracanie uwagi na interpunkcję;
- niepełne rozumienie treści tekstów i poleceń, uboższe słownictwo;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- błędy ortograficzne;
- trudności w pisaniu, szczególnie ze słuchu, liczne błędy, np.: mylenie z-s, d- t, k –g;
- błędy w zapisywaniu zmiękczeń, głosek i- j;
- błędy w zapisywaniu głosek nosowych ą - om, ę – em;
- opuszczanie, dodawanie, przestawianie, podwajanie liter i sylab;
- błędy gramatyczne w wypowiedziach ustnych i pisemnych;
- trudności w formułowaniu wypowiedzi pisemnych na określony temat;
- trudności w uczeniu się ze słuchu na lekcji, korzystaniu z wykładów, zapamiętywaniu, rozumieniu poleceń złożonych, instrukcji;
- trudności z zapamiętaniem liter alfabetu, mylenie liter podobnych kształtem l-t-l;
- mylenie liter zbliżonych kształtem, lecz inaczej ułożonych w przestrzeni b-d-g-p, w-m;
- opuszczanie drobnych elementów graficznych liter /kropki, kreski/;
- błędy w przepisywaniu i pisaniu z pamięci;
- nieprawidłowe trzymanie przyborów do pisania;
- wolne tempo pisania, męczliwość ręki;
- niekształtne litery, nieprawidłowe łączenia;
- obniżona czytelność pisma;
- nieumiejętność zagospodarowania przestrzeni kartki.

Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie;
- dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu;
- starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów;
- czytanie lektur szkolnych lub innych opracowań rozłożyć w czasie, pozwalać na korzystanie z książek "mówionych";
- uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu;
- częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac;
- błędów nie omawiać wobec całej klasy;
- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie);
- pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażań i zwrotów;
- nie obniżać ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach;
- podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wywodu, treść, styl, kompozycja itd.);
- dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek;
- przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie;
- pozwalać na wykonywanie prac na komputerze.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

Szczegółowe kryteria oceniania prac stylistycznych zgodne z wytycznymi CKE

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzasadnienie stanowiska	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	18	Uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione	4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
		12	Uzasadnienie trafne i szerokie												
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	8	Uzasadnienie trafne, ale wąskie	2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
		4	Uzasadnienie częściowe												
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Brak uzasadnienia stanowiska	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego

A	Koncepcja interpretacyjna	B	Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
9	Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	15	Uzasadnienie trafne i pogłębione	4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
6	Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	10	Uzasadnienie trafne, ale niepogłębione	2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
3	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	5	Uzasadnienie częściowo trafne												
0	Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Dokument obowiązuje w roku szkolnym 2019/2020r.

ZESPÓŁ PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH

**Danuta Pędzik
Bogumiła Sobolewska
Justyna Stankiewicz
Małgorzata Wicik**